

Tholen

Boterfabrieken

Poortvliet 1894-1902
Stavenisse 1895-1918
Bond v Melkveehouders

Bron: [dl www.atlas1868.nl/ze/provzeeland.html](http://dl.www.atlas1868.nl/ze/provzeeland.html)

Inhoud MAP Tholen

Tholen	Introductie	blz.
1893-06-15	Lezingen B.G. vd. Have, over Boter- en Zuivelfabrieken op Tholen	
1893-06-16	Discussie met o.a. E. v.d. Bosch / dr. Swaving	
1893-06-22	Verslag zelfde lezing door GoescheCourant	
1893-06-24	Ingezonden over voor en tegen Limburgsch Systeem (handkracht)	
	Met aansluitend Adv. met oproep voor Zuivelfabriek op Tholen	
1894-03-17	Ingezonden: Extra oproep van H. J. Dorst voor fabriek	
1894-05-05	Nogmaals H. J. Dorst	
1914-02-27	Lezing Zwagerman	
Poortvliet	1894 - 1902	
1894-02-06	Oproep voor vergadering in Poortvliet – door ZLM. (L.J. Dorst)	
	8 Sept. statuten van de Roomboterfabriek van Poortvliet in St. Courant	
	Serie knipsels over <i>Poortvliet</i> / Begon met 80 koeien 400 L/per dag	
1902-09-20	Adv. verkoop fabriek plus inventaris. Opbrengst gebouw f 560!	
Stavenisse	1895 - 1918	
1895-03-09	Div. knipsels oprichting <u>Handkrachtfabriek De Koe</u> Stavenisse	
1895-05-09	Bericht over Statuten <i>De Koe</i> in St. Courant	
1899-02-25	Verslag Jr. vergadering, geen gegevens	
1900-03-22	Verslag met gegevens 1900 / 21 leden 100 koeien	
1901-04-06	Adv. aanbesteding steenkolen, meerdere jaren	
1913-03-22	Enkele gegevens over 1912	
1916-05-13	Melklijsten met gegevens controlevereniging	
1918-06-28	Verkoop Stoomboterfabriek <i>De Koe</i>	
B. v Melkveeh	1927 -	
voor 1927	Vóór 1927 ging melk naar CZ. <i>Wouw</i> en <i>V.A.C.C.A.</i> Oud-Gastel	
1927-02-02	Plannen voor eigen afd Bond v. Melkveehouders op Tholen	
1928-02-22	Verslag verg. Melkveehoudersbond St. Annaland	
1928-05-25	Scherpenisse Verslag Verg. scherpenisse Bond v. Melkveehouders Eiland Tholen	
1929-12-23	Ingezinden Voorz. Drost	
1930-02-14	St.-Annaland Jr. Vergadering met gegevens	
1931-03-13	Verslag gem. vergadering Melkver. Fokver. en aankoopver.	
1937-08-21	Poortvliet oprichting van Melkfederatie	
1938-11-26	Oprichting Vereniging T.B.C.-bestrijding op Tholen	

MelkFederatie		
1939-02-24	Over Vergadering Melkfederatie afd. Poortvliet	
1940-12-02	TBC.-Bestrijding Tholen en St.-Philipsland	

Eiland Tholen Algemeen

Opmerking over de Zeeuwsche Landbouw Maatschappij (ZLM. - ook ZMv.L)

omstreeks 1893:

Was L.J. Dost voorz. ZLM..... afd. Tholen

Verder komen in de tekst de volgende namen voor:

mr. P.C.J. Hennequin Voorz. ZLM

dr. A. J. Swaving: Directeur vh. Rijkslandbouwproefstation te Goes.

G.A. Vorsterman van Oyen (ook Oijen) Secr. ZLM.

Van elke gemeente – 7 á 8 ? – zaten er twee leden in het bestuur.

Op Tholen was ook een aankoopvereniging „Landbouwbelang”

opmerking over Couranten

Gezocht op alle Zeeuwse kranten

Belangrijke – de zaterdags verschijnende Ierseksche en Thooolsche Courant – ontbreekt vaak 1893 elk weeknummer

1894 0

1895 7 stuks 04 mei / 3 aug / 17 aug / 24 aug / 31 aug /7 sept. /en 30 nov

1896 8 nummers

1897 11 nummers

1898 14 nummers

1902 elk weeknummer

Over fabriekje Poortvliet bijna niets te vinden.....

Poortvliet moeilijk zoekwoord, er was n.l. ook een minister Poortvliet

knipsel		ca. L /jr.
1894-09-08	Poortvliet – acte in St. C.	
1895-01-22	Begonnen met 80 koeien , begin 1895 90. ca. 400L melk/dag vorig najaar zelfs 700 L	150.000
1902-09-20	Verkoop 30 sept. fabriek + inventaris, opbrengt f 560 voor gebouw!	
1895-05-11	Stavenisse - acte in St.	
1895-09-07	Gaat fabriek van sta	
1897-09-11	Krijgt „de Koe” een stoomtoestel	
1900-03-22	21 Leden met 100 koeien – in 1899	543687
1907-03-16	Leden aantal niet opgegeven – in 1906	306036
1913-03-22	Leden aantal niet opgegeven – in 1912	462180
1915-01-29	Leden aantal niet opgegeven – in 1912	464272
1916-04-14	Leden aantal niet opgegeven – in 1913	350359
1918-06-28	10 juli 1918 stopt de fabriek – Gebrek aan melk, samenwerking en gebrek aan eenig communicatiemiddel op het eiland Tholen	
1918-06-28	Adv. voor verkoop fabriek en inventaris – totale opbrengst f 4578,-	

MAATSCHAPPIJ

tot bevordering van landbouw en
veeteelt in Zeeland.

AFDEELING THOLEN.

VOORDRAGT

door den heer A. F. MARLET,
op ZATURDAG 11 Maart 1876,

DES NAMIDDAGS TEN 6 URE,
ten huize van den heer A. STOLS, te THOLEN.
Toegang **VRIJ.**

Het Bestuur,
J. C. BENTEIJN, *Voorzitter.*
A. J. DE WIT ANDRIESEN, *Secret*

Tholen 14 juni 1893

Een lezing gehouden op het 50 jr. jubileum van de Maatschappij tot bevordering van de landbouw en veeteeld te Zeeland. Verslag I

De heer B. G. van der Have van Ouderkerk,¹ die op zich had genomen een onderwerp te bespreken, was door ongesteldheid verhinderd dat mondeling te doen, doch had zijn inleiding schriftelijk ingezonden.

Het vraagpunt luid:

Is fabriekmatige zuivelbereiding op coöperatieve grondslag gewenst? Zo ja, welke is dan de wijze waarop zij het meest voordelig kan werken?

De heer Van der Have schreef daaromtrent :

Mijnheer de voorzitter. Het was in het jaar 1885 dat ik op de vergadering van het Hoofdbestuur onzer maatschappij van landbouw werd uitgenodigd om hier ter plaatse op de algemene vergadering een agronomisch vraagpunt te behandelen. Ik voldeed aan die vererende opdracht gaarne en koos daarvoor het onderwerp: de bemesting van het weiland. Waar ik toen de wenselijkheid uitsprak om een humuslaag van 1 à 1½ centimeter op dat weiland te verkrijgen, ten einde een regenbak in de winter zowel als in de zomer te hebben, in de winter om het vocht te absorberen, in de zomer om die gradueel terug te geven, daar is het mij aangenaam nu nog te kunnen constateren dat de waarheid dier mening steeds bij mij is bevestigd en ik zelfs nog in deze tijd van grote droogte op een weiland van nog geen 9 gemeten, Duivelslandsche maat, 10 stuks vee vetweid, die van voldoende voedsel zijn voorzien,

Was het met ingenomenheid, mijne heren, dat ik me in 1885 in het stedeke Tholen van die opdracht kweet, na de vriendelijke ontvangst, die mij toen te dezer plaatse, ondanks het natte, onaangename weder, gewerd, is het met niet minder genoegen dat ik thans aan de opgedragen taak voldoe ter behandeling van een onderwerp, dat ik vooral ook voor het eiland Tholen niet van belang ontbloot acht.

Op de voorgrond stellend dat ik hier geen geleerdheid wens te verkondigen, te veel mannen van de wetenschap als hier tegenwoordig zijn aan wie dat beter ware toevertrouwd, ben ik meer van de opvatting dat men hier is om elkander op landbouwgebied te stichten en op te bouwen, zodat het mij aangenaam zal zijn een bespreking daarover te hebben uitgelokt.

En nu tot de zaak zelve komende, heb ik het vraagpunt enigszins uitgebreid genomen, ten einde de licht- en schaduwzijden daarvan te doen uitkomen om daarna op de meest voordelige handelwijze in dezen te letten.

Mijne heren, wanneer men tegenwoordig kalm en bedaard een blik om zich heen werpt, dan bespeurt men in vele klassen der maatschappij een gevoeligheid en een zucht naar verandering, die onwillekeurig de aandacht trekt.

Die zucht naar verandering komt in de laatste dagen ook voor op 't gebied van zuivelbereiding; en zonder nu geheel in te stemmen met een gezegde: „*hoe minder soliditeit, hoe minder stabiliteit*”, heb ik er toch nooit van gehouden om het oude te verwerpen, omdat het oud is,

¹ Kom der heer B. G. Have tegen als: Landbouwer/veehouder, Burgemeester Ouderkerk, Bestuurslid ZML, lid van de Liberale Kieskring.

noch blind ingenomen te zijn met het nieuwe, omdat het nieuw is. En zoo moge de bespreking dezer vraag, nu de zuivelfabrieken elders bijna als paddestoelen uit den grond verrijzen en ook in Zeeland doorbreken. eenigszins vreemd schijnen, toch geloof ik met het oog op het ingrijpende van den maatregel, op de verandering die daardoor in het landbouwbedrijf wordt teweeg gebracht enden afstand, waarop de dorpen in het eiland van elkander liggen, dezelve niet overbodig. Ik zeide de vraag wat ruim te hebben gesteld om de licht- en schaduwzijde der fabriekmatige zuivelbereiding te doen uitkomen, en daarom begin ik met de laatste.

Waar, zooals tot hiertoe, de zuivelbereiding op de gewone wijze plaats vond, behield het landbouwbedrijf in zijn geheel zijn eigenaardig karakter. De boer trachtte, behoudens de uitzonderingen, de eerste in zijn departement te zijn, terwijl vrouw en dochters het hare deden om op het gebied der botermakerij uit te munten. Zoo ijverde elk in het zijne; er werd puike boter gemaakt, de dochters werden van der jeugd zachtens aan met de kleine handgrepen van de zuivelbereiding, even als met den daaraan gepaard gaanden arbeid, bekend gemaakt, de dikwijls zoo hoog vliegende geest van die allen vond daarin afleiding, men wist niet beter en was tevreden, te meer omdat die allen, vader, moeder en dochters, dagelijks de aanschouwelijke belooning van hunnen arbeid zagen in de vaten melk en room in den melkkelder, en de schotels met boter, door hen gewrocht. Het landbouwleven werd daardoor een ydille, terecht bezongen door onzen Hubert Kz Poot.

En wat de kroon op dat al zette, was dat de optelling van die dagelijks terugkeerende verdienste het hoofd van het bedrijf voor een niet onaanzienlijk deel in staat stelde om op den vervalldag aan zijne geldelijke verplichtingen te kunnen voldoen.

Al dat eigenaardige nu wordt door de fabriekmatige zuivelbereiding weggenomen en houdt op, want, zoodra de koeien gemolken zijn, wordt de melk naar de fabriek gebracht en in plaats van kelders met melk, room en boter zooals vroeger, zijn ze nu prozaïsch ledig en doodsch. Maar wat hier bij komt is dat de dochters van dienzelfden landbouwer uit den middelstand, thans spoediger met het werk gereed, meer beschikbaren tijd overig hebben, zoodat hun geest, bezig dienende te zijn, zulks dikwijls moet worden door werkzaamheden, die geld *nemen* in plaats van geld te *geven*.

En waar die dochters niet zijn, moet toch ook een vrouwelijke dienstbode gehouden worden om het werk te doen.

Om al die redenen nu, zouden deze laatste beschouwingen, zelfs bij gelijke geldelijke opbrengst, de schaduwzijden kunnen heeten der fabriekmatige zuivelbereiding, ja rijst de vraag zelfs of met den daardoor ontstanen minderen arbeid, de lust daartoe ook niet zal afnemen, en dat ware te bejammeren.

Bezien wij nu hare lichtzijde, dan valt dadelijk in het oog, dat zwakke huismoeders, met een groot getal kleinen gezegend, elke gelegenheid zullen aangrijpen, die hare vele en vermoeiende bezigheden verlicht en vermindert, zij het dan ook eenigszins ten koste van eene mindere geldelijke opbrengst. Daar komt bij dat het vrouwelijk dienstdoend personeel hier en daar minder gemakkelijk beschikbaar wordt, zoodat ook uit dien hoofde vermindering van werkzaamheden niet ongewenscht schijnt. Nu kan aan die bezwaren worden tegemoet gekomen door de aanschaffing van den Separator of roomafscheider, bv. van Leval, doch dit werktuig is nog al kostlijk en daardoor voor velen uit dien landbouw- en middelstand niet zoo gemakkelijk bereikbaar. Men zou echter bij het hooger bedrag, dat dan, naar men beweert, van de melk wordt verkregen, kunnen afschrijven op de kosten van aankoop van dat werktuig.

En zo rekening houdende met de voor- en nadeelen eener fabriekmatige zuivelbereiding, waarbij te letten op veranderingen en maatschappelijken toestand, willen wij aannemen dat de redenen voorhanden zijn om deze te wettigen, en dan rijst de vraag: zal die fabriekmatige bereiding van den zuivel op coöperatieven grondslag berusten, m. a. w. zullen de melkproducenten aandeel in de zaak hebben en zal men door onderlinge samenwerking elkanders maar dan ook eigen voordeel betrachten ?

Schoone theorie, doch nog zoo dikwijls door de praktijk gelogenstraft. Want daartoe behoort zooveel, Daartoe behoort goedetrouw, behooren de deelgenooten diep doordrongen te zijn van de noodzakelijkheid, eene noodzakelijkheid die niet genoeg kan worden op het hart gebonden, om zuivere melk te leveren.

Melk te leveren niet alleen afkomstig van goed gewoon voedsel, vooraf door den directeur der fabriek goedgekeurd, maar ook melk te leveren in vaatwerk, dat goed gebroeid en allersorzvuldigst zuiver behandeld wordt. Want evenals het geheim der boerin van hare puike boter bestaat in zuiverheid, netheid en werkzaamheid, evenzoo is de groote voorwaard om bij fabriekmatige boterbereiding puik kwaliteit boter van de hoogste marktwaarde te krijgen, gelegen in de door elk van de gezamenlijke deelhebbers te leveren zuiveregoedemelk. Zonder dat kan de hoogste prijs ook niet voor den liter melk worden verkregen, want, al is die nog zoo vet en roomrijk, als zij niet zuiver wordt behandeld dégouteert ze en kan onmogelijk goede boter voortbrengen.

Dat is dus zeker eene eerste behoefte om de fabriekmatige boterbereiding op coöperatieven grondslag het meeste voordeel te doen afleggen.

Een tweede voorwaarde komt mij voor te letten dat het vervoer der melk niet te veel kost en dat in het algemeen de kosten van daarstellen der fabriek en der exploitatie, bij doelmatigheid van inrichtingen handeling zoo weinig mogelijk bedragen.

Wanneer nu verder de melkproducent door intensieve voeding van het melkvee zorgt voor goede vette melk en hij ervaart bij de uitbetaling dat door het gebruik eener Ladocute en de daarmee juiste bepaling van dat vetgehalte zijne moeite geloond wordt, zoodat hij daardoor vertrouwen in die zaak krijgt, dan wordt, of liever is het oogenblik daar, dat een en ander op de meest voordeelige wijze plaats vindt.

En nu, mijne heeren, kom ik tot de voorname aanleiding die mij de bovengenoemde vraag deed stellen.

De dorpen op het eiland Tholen liggen zoover van elkander verspreid, dat elke gedachte aan oprichting eener zuivelfabriek in een centrum, met het oog op de groote onkosten van melkvervoer, moeten vervallen. Van daar dat hier, zij het dan ook met wijziging van toepassing zou kunnen komen wat elders bv. in Limburg plaats heeft.

Volgens mededeeling komen daar 5 a 6, boeren in eene gemeente bij elkander, leggen *f* 600 a *f* 700 uit en koopen daarvoor een centrifuge van Veuve Melotte te Remicourt bij Luik, welk werktuig in het uur 300 liters afroemt en 525 francs kost. Nu wordt voor *f* 30 a *f* 35 een lokaal van 36 M² gehuurd, waarin een man en vrouw bezig zijn met 700 a 1000 liters melk per dag af te scheiden en te karnen. Een Crémometer van 75 francs moet bij de centrifuge zijn. De melk wordt elken dag door een commissie onderzocht, wat het roomgehalte aangaat, terwijl ter bepaling van het gehalte aan vet ook de controletoeistel van Laval kan worden gebezigd.

Die man en vrouw krijgen een dagloon en er is een persoon die voor niet hoog salaris de zaak regelt en de comptabiliteit bijhoudt. Op het einde der maand wordt van de opbrengst der boter, die á f 1.20 minimum per kilo wordt verkocht, de prijs per liter melk betaald, waarbij ¼ cent per liter voor intrest, aflossing en slijtage wordt afgehouden.

Er bestaan- op deze wijze vele inrichtingen in Limburg. Daar wordt puik boter gemaakt en er zijn boeren, die met inbegrip der afgeroomde melk 11 centimes = 5½ cent de liter ontvangen. Behalve de huur of koop van het lokaal heeft men voor die f 600 à f 700 – heeft men:

- 1) bedoelde handcentrifuge van Veuve Melotte, met een crémometer, om de verschillende melksoorten naar het vetgehalte te bepalen,
- 2) een karnvat van best systeem,
- 3) een boterkneedmachine,
- 4) een verwarmingstoestel indien de melk niet onmiddellijk na het melken kan gecentrifugeerd worden, bijv. niet een temperatuur heeft van 28 % Celsius op het oogenblik dat zij in de machine komt en
- 5) verschillende kleine voorwerpen, zooals emmers, vaten, borstels enz.

Het komt gewenscht voor om in het lokaal een kleinen kelder te hebben voor de bewaring van den room. Een en ander is voldoende voor het karnen van 1000 liter per dag dat door die menschen goed kan geschieden, terwijl de boter tevens voor verzending wordt gereed gemaakt en overigens alles zindelijk wordt gehouden. Natuurlijk hangt van de keuze van deze menschen veel af, terwijl er in het begin iemand moet zijn om hen van alles op de hoogte te brengen. Op deze wijze wordt de zaak niet coöperatief gedreven maar kan toch met goedetrouw en goeden wil op dien voet worden geschoeid.

En hiermede, mijnheer de voorzitter, ben ik aan het eind mijner beschouwingen en mededeelingen gekomen. Uit een en ander blijkt naar mijne meening de noodzakelijkheid om bij fabriekmatige zuivelbereiding op coöperatieven grondslag, allernauwkeurigst te letten op de zuiverheid der melk, terwijl de niet zuivere onverbiddeijk moet worden afgekeurd. Mocht overigens het resultaat der besprekingen en bemerkingen als eventueel gevolg van deze inleiding met zich brengen dat voor het eiland Tholen de meest voordeelige toestanden op het gebied van zuivelbereiding worden geboren, dan zal ook deze bespreking niet onvruchtbaar zijn en rest alleen aan den ondergeteekende de betuiging van leedwezen dat hij niet mondeling dit punt heeft kunnen inleiden.

Dit rapport gaf aanleiding tot discussie.

De heer dr Swaving was het niet eens met de daarin ontwikkelde denkbeelden. Zijns inziens verdiende een coöperatieve zuivelfabriek op groote schaal aanbeveling.

Dit gevoelen werd gedeeld door de heer De Kater, commissaris der zuivelfabriek te Zonnemaire.

Een lezing gehouden op het 50 jr. jubileum van de Maatschappij tot bevordering van de landbouw en veeteeld te Zeeland. Verslag II

De zeer interessante - en door de heer E. v.d. Bosch voorgelezen - inleiding van het door den heer B. G. v.d. Have ter tafel gebrachte onderwerp hebben we in ons vorig nummer in extenso opgenomen en in 't kort is toen ook gemeld dat daarover gediscussieerd werd.

De heer Swaving opent die discussie. Hij wees erop dat de kwintessens van de zaak is het belang van de boer om meer geld te maken van zijn zuivelproducten. Zijns inziens, zal dat doel niet bereikt worden, wanneer men de weg opgaat, die de heer Van der Have aanbeveelt. Deze wil miniatuurfabriekjes, maar spreker wees op de nadelen daaraan verbonden. Eerstens de te grote kosten, maar tweedens ook de moeilijkheid om altijd dezelfde kwaliteit boter te leveren.

De heer Swaving besprak verder de becijfering, door de heer Van der Have gemaakt, en noemde die optimistisch. Hij achtte het een eis dat de melk, die aan elke fabriek, groot of kleine wordt geleverd, betaald wordt naar het vetgehalte en toonde aan dat, om een juiste bepaling daarvan te maken, zeer nauwkeurig werkende, dure toestellen nodig zijn.

Zijn conclusie was dat het streven van de Limburgers waardering verdient, maar dat de weg, dien zij inslaan, niet de goede is.

Een coöperatieve zuivelfabriek op grote schaal, zoals er verscheidene in Zeeland reeds bestaan, verdient de voorkeur.

De heer Mulock Houwer uit Zierikzee bracht namens de commissaris van de zuivelfabriek te Zonnemaire, de heer J. C. Groeneveld de Kater, nog het een en ander in het midden.

Deze deskundige bepleitte ook fabriek-matige boterbereiding op grond eerstens van zuiverheid en groter marktwaarde en tweedens om, zoals bij dat poëtisch uitdrukte, de vrouw van de landbouwer te verheffen uit de toestand van slavernij, waarin zij thans verkeert.

Verder werd door de heer De Kater in 't licht gesteld dat de boterbereiding op de hofstede bijzaak, maar in de fabriek hoofdzaak is. Toelichting van die stelling is zeker onnodig.

Ook werden in het bedoeld schrijven financiële resultaten genoemd, waaruit bleek dat levering aan de fabriek direct voordeel afwierp.

De heer Heyse, lid van Gedeputeerde staten, meende dat de heer Van der Have niet direct aandrang op de stichting van zuivelfabrieken, maar het voorbeeld van Limburg stelde om tot navolging op te wekken. Die zuivelfabriekjes in 't klein zullen weldra de stoot geven tot het oprichten van coöperatieve fabrieken op grote schaal, Zeker is het dat, voldoet de proef in 't klein, dit nog veel meer het geval zal zijn in 't groot, want de kosten voor de bereiding van boter van 100 of 200 koeien zijn bijna gelijk.

De heer Hennequin ging geheel mee met de heer Swaving. En om te bewijzen dat de coöperatieve zuivelfabrieken een toekomst hebben, noemde hij enige cijfers uit de boekhouding van de roomboter-fabriek te Sluis, ten dele een coöperatieve stichting

We zullen die slechts kort resumeren. Aan rente werd 3% gemaakt en de melk werd betaald met 5 cent per liter terwijl de afgeroomde melk voor 3 cent den liter werd teruggenomen.

Een conclusie werd niet genomen maar besloten werd om in den almanak voor 1894 de besprekingen, over deze zaak gevoerd, beknopt samen te vatten.

Verder leverde de vergadering niets belangrijks op. Zij werd door den voorzitter na de gebruikelijke plichtplegingen gesloten.

Middelburgsche Courant, 19/06/1893; p. 5/6

INGEZONDEN STUKKEN.

Ingezonden stukken worden in geen geval teruggezonden

Mijnheer de redacteur!

Na de lezing van uw verslag over het besproken vraagpunt op de algemeene landbouwvergadering te Tholen, heb ik met genoegen opgemerkt, dat uw verslaggever over het algemeen beter heeft gehoord en gelezen, dan de heeren Swaving en De Kater.

De opvatting van den heer Heijse was juist.

Met mijne mededeelingen van wat op het gebied der zuivelbereiding in Limburg geschiedt, bedoelde ik niet het geven van voorkeur aan dergelijke kleine inrichtingen, want waar men nu eenmaal fabriekmatige zuivelbereiding betracht, en de plaatselijke omstandigheden en afstanden voor melkvervoer zulks toelaten, daar spreekt het van zelf, dat eventuele kosten van oprichting en exploitatie van zoodanige fabriek veel gemakkelijker en voordeliger gedragen worden door den aanvoer eener *grootte* hoeveelheid melk, dan door eene meer kleine.

Maar wat ik met de bespreking van het vraagstuk voornamelijk op het oog had, is het wijzen op de *noodzakelijkheid* bij coöperatieve zuivelbereiding, in den aanvoer van *zuivere en nog eens zuivere* melk, want *daardoor alleen* kan, bij verdere goede behandeling der melk in de fabriek, boter van de *hoogste* marktwaarde verkregen worden en als gevolg daarvan de *hoogste* prijs per liter melk.

En waar nu, zooals op het eiland Tholen het geval is, de dorpen ver van elkander liggen, dacht mij het zijn nut kon hebben, bovengenoemde mededeelingen te doen, gefiltreerd als bij gevoelde behoefte daaruit kan worden wat plaatselijke toestanden het meest gewenscht maken.

O.kerk, 16 Juni 1893.

V. D. HAVE

Landbouw en Veeteelt. Zelfde samenvatting als 15 juni !

Zuivelbereiding.

Met het oog op de belangrijkheid van het onderwerp in verband met den tegenwoordigen tijd, waarin zuivelbereiding op het gebied van landbouw meer en meer op den voorgrond treedt, willen we de vraag, ingezonden op de algemeene vergadering van landbouw, jl. Woensdag te Tolen gehouden, meer uitvoerig behandelen. Die vraag luidde: Is fabriekmatige zuivelbereiding op coöperatieven grondslag gewenscht? Zoo ja, welke is dan de wijze, waarop zij het meest voordeelig kan werken?

De heer Van der Have, die, zooals in ons verslag gemeld is, wegens ongesteldheid verhinderd was de vergadering bij te wonen en dus het punt mondeling in te leiden, schreef dan o. m. omtrent zuivelbereiding op coöperatieven grondslag, dat hij eerst de licht- en schaduwbeelden daarvan zou laten uitkomen. De zucht naar verandering, zegt hij, komt in de laatste dagen ook voor op het gebied der zuivelbereiding, en zonder nu geheel in te stemmen met een gezegde: *"hoe minder soliditeit hoe minder stabiliteit"*, heb ik er toch nooit van gehouden om het oude te verwerpen omdat het oud is, noch blind ingenomen te zijn met het nieuwe omdat het nieuw is. Hij noemt de schaduwzijden het eerst en wijst daarbij vooral op de bedrijvigheid, die het oude systeem op de hofstede in het leven roept; op den arbeid, dien zij scheidt voor de vrouw en de dochters, een dankbaren arbeid, omdat hij zijne belooning met ' zich brengt in kelders vol met melk, room en boter. Dit geeft geld en wanneer de dochters haren geest ~ niet langer met dezen arbeid kunnen bezighouden, zullen zij dit doen met werkzaamheden, die geld: nemen in plaats van geld te geven.

Bezien wij nu hare lichtzijde", aldus vervolgt . de heer v. d. Have, »dan valt dadelijk in het oog, dat zwakke huismoeders, met een groot getal kleinen gezegend, elke gelegenheid zullen aangrijpen, die hare vele en vermoeiende bezigheden verlicht en vermindert, zij bet dan ook eenigszins ten koste van eene mindere geldelijke opbrengst. Daar komt bij dat het vrouwelijk dienstdoend personeel hier en daar minder gemakkelijk beschikbaar wordt, zoodat ook uit dien hoofde vermindering van werkzaamheden niet ongewenscht schijnt. Nu kan aan die bezwaren worden toegemoet gekomen door de aanschaffing van den Separator of roomafscheider, bv. van Leval, doch dit werktuig is nog al kostrijk en daardoor voor velen uit dien landbouw- en middelstand niet zoo gemakkelijk bereikbaar. Men zou echter bij -het hooger bedrag, dat dan, naar men beweert, van de melk wordt verkregen, kunnen afschrijven op de kosten van aankoop van dat werktuig.

En zoo rekening houdende met de voor- en nadeelen eener fabriekmatige zuivelbereiding, waarbij te letten op veranderingen en maatschappelijken toestand, willen wij aannemen dat de redenen voorhanden zijn om deze te wettigen, en dan rijst de vraag: zal die fabriekmatige bereiding van den zuivel op coöperatieren grondslag berusten, m. a. w. zullen de melkproducenten aandeel in de zaak hebben en zal men door onderlinge samenwerking elkanders maar dan ook eigen voordeel betrachten?

Sehoone theorie, doch nog zoo dikwijls door de praktijk gelogenstraft.

Want daartoe behoort zooveel. Daartoe behoort goede trouw, behooren de deelgenooten diep doordrongen te zijn van de noodzakelijkheid, eene noodzakelijkheid xakel {jk/asid die niet genoeg kan worden op het hart

gebonden, om zuivere melk te leveren.

Melk te leveren niet alleen afkomstig van goed gewoon voedsel, vooraf door den directeur der fabriek goedgekeurd, maar ook melk te leveren in vaatwerk, dat goed gebroeid en allersorgvuldigst zuiver behandeld wordt. Want evenals het geheim der boerin van hare puike boter bestaat, in zuiverheid, netheid en werkzaamheid, evenzoo is de groote voorwaarde om bij fabriekmatige boterbereiding puike kwaliteit boter van de hoogste marktwaarde te krijgen, gelegen in de door elk van de gezamenlijke deelhebbers te leveren zuivere goede melk. Zonder dat kan de hoogste prijs ook niet voor den liter melk worden verkregen, want, al is die nog zoo vet en roomrijk, als zij niet zuiver wordt behandeld dugouteert ze en kan onmogelijk goede boter voortbrengen.

Dat is dus zeker eene eerste behoefte om de fabriekmatige boterbereiding op coöperatieven grondslag het meeste voordeel te doen afleggen.

Een tweede voorwaarde komt mij voor te letten dat het vervoer der melk niet te veel kost en dat, in het algemeen de kosten van daarstellen der fabriek en der exploitatie, bij doelmatigheid van inrichting en handeling zoo weinig mogelijk bedragen. ²⁾

Wanneer nu verder de melkproducent door intensieve voeding van het melkvee zorgt voor goede vette melk en hij ervaart bij de uitbetaling dat door het gebruik eener Ladocute en de daarmede juiste bepaling van dat vetgehalte zijne moeite geloond wordt, zoodat hij daardoor vertrouwen in die zaak krijgt, dan wordt, of liever is het oogenblik daar, dat een en ander op de meest voordeelige wijze plaats vindt.

Volgens den heer Van der Have zou het gewenscht zijn de boterfabrieken in te richten zooals dit in Limburg geschiedt.

Volgens mededeeling komen daar 5 á 6 boeren in eene gemeente bij elkander, leggen f 600 á f 700 , uit en koopen daarvoor een centrifuge van Veuve Melotte te Remicourt bij Luik ³⁾, welk werktuig in het uur 300 liters afroemt en 525 francs kost. Nu wordt voor f 30 á f 35 een lokaal van 36 M² gehuurd, waarin een man en vrouw bezig zijn met 700 á 1000 liters melk per dag af te scheiden en te karnen. Een Crémometer van 75 francs moet bij de centrifuge zijn. De melk wordt elken dag door een commissie onderzocht, wat het roomgehalte aangaat, terwijl ter bepaling van het gehalte aan vet ook de controletest van Laval kan worden gebezigd.

Die man en vrouw krijgen een dagloon en er is een persoon die voor niet hoog salaris de zaak regelt en de comptabiliteit bijhoudt. Op het einde der maand wordt van de opbrengst der boter, die à f 1.20 minimum per kilo wordt verkocht, de prijs per liter melk betaald, waarbij ¼ cent per liter voor intrest, aflossing en slijtage wordt afgehouden.

Er bestaan op deze wijze vele inrichtingen in Limburg. Daar wordt puike boter gemaakt en er zijn boeren, die met inbegrip der afgeroomde melk 11 centimes = 5½ cent de liter ontvangen.

Behalve de huur of koop van het lokaal heeft men voor die f 600 á f 700,

1. bedoelde handcentrifuge van Veuve Melotte, met een cremometer, om de verschillende melksoorten naar het vetgehalte te bepalen,
2. een karnvat van best systeem,

² Omtrent het vervoer der melk kunnen wij het middel aanraden, dat door de leveranciers van melk voor de boterfabriek te Sluis wordt toegepast. Daar vervoert één hunner de melk zijner eigen koeien en neemt tevens die mede van de boeren, die langs denzelfden weg wonen. Een kleine vergoeding wordt daarvoor door den vervoerder genoten. (Red. G. Ct.)

³ op de tentoonstelling ingezonden door de heeren Franken en Goemans te Goes. Red. G. Ct.)

3. een boterkneedmachine,
4. een verwarmingstoestel indien de melk niet onmiddellijk na het melken kan gecentrifugeerd worden, bijv. niet een temperatuur heeft van 28 ° Celsius op het oogenblik dat zij in de machine komt, en
5. verschillende kleine voorwerpen, zooals emmers, vaten, borstels enz.

Het komt gewenscht voor om in het lokaal een kleinen kelder te hebben voor de bewaring van den room. Een en ander is voldoende voor het karnen van 1000 liter per dag dat door die menschen goed kan geschieden, terwijl de boter tevens voor verzending wordt gereed gemaakt en overigens alles zindelijk wordt gehouden. Natuurlijk hangt van de keuze van deze menschen veel af, terwijl er in het begin iemand moet zijn om hen van alles op de hoogte te brengen.

Op deze wijze wordt de zaak niet coöperatief gedreven, maar kan toch met goede trouw en goeden wil op dien voet worden geschoeid.

Uit de gevoerde discussiën bleek, dat de heeren mr. P. C. J. Hennequin en dr. Swaving meer geporteerd waren voor boterfabrieken op grooter schaal, zooals die te Sluis. Daar wordt dagelijks de melk verwerkt van ongeveer 200 koeien. De inrichting is een formeele fabriek met uitstekende machinerieën (geleverd door de firma wed. Masee & Zn. alhier), een directeur, een eigen gebouw met directeurswoning, eene vrouw voor de behandeling der boter en het schoonhouden der fabriek en een machinist. De fabriek werpt goede resultaten af, de boter is van de beste kwaliteit, is zeer gezocht en wordt tegen den hoogsten marktprijs verkocht. De afgeroomde melk wordt door de leveranciers tegen een bepaalden prijs teruggenomen en is van meerdere waarde voor het opkweken van kalvers en biggen dan gewone karnemelk.

De werkzaamheden op de hofstede worden zoodanig verminderd, dat een dienstbode uitgespaard kan worden, terwijl de boerendochters, indien die er zijn, niet het slavenleven van boerendienstmeid moeten leiden, maar zich geheel kunnen wijden aan huishoudelijken arbeid. Ook een karnmachine, met daarbij behoorenden hond, paard of menschenhanden wordt overbodig.

Het tamelijk groote bedrijfskapitaal, benoodigd voor de oprichting van zulk een fabriek, zal mogelijk velen afschrikken, doch dit is slechts een uitgave in eens, die later elk jaar zijn rente zal afwerpen.

Ten slotte komt het ook ons voor dat zuivelbereiding op coöperatieven grondslag in het klein (Limburgsch systeem) te verkiesen is boven de oude manier van karnen, doch dat een fabriek ingericht op grooter schaal nog meer bevredigende resultaten zal afwerpen.

Blijkens een nader schrijven is dit ook het gevoelen van den heer v. d. Have zelf.

INGEZONDEN STUKKEN. (Door Dr. Swaving)⁴

EEN REPLIEK.

Mijnheer de Redacteur!

Vergun mij een korte repliek op het verwijt van de geachten heer B. G. van der Have, aan mijn adres gericht in uw nummer van maandag 19 dezer.

Bij het horen voorlezen van het ter algemene vergadering der *Zeeuwsche Mij. v. L.* te Tholen door genoemden heer schriftelijk ingeleide vraagpunt moest ik daaruit ontlenuen dat de steller de inrichting der Limburgse zuivelcombinaties aanbeval ter navolging (geheel als zodanig of in gewijzigden vorm) voor Zeeland, inzonderheid voor Tholen.

De klemtoon werd gelegd op de noodzakelijkheid van het leveren van goede onvervalste melk, als zijnde de enige weg om goede boter en beteren prijs te maken; hieruit vloeit geredelijk voort dat controle op 't gehalte der melk een eerste vereiste is.

Die controle is volgens het Limburgse systeem niet mogelijk. Bij het daarbij gebruikelijke toestel Mélotte wordt gewerkt met de gewone cremometer of met de controleur Mélotte (op hetzelfde principe berustende als het contróletoeistel van Tjerd); beide methoden geven slechts het roomgehalte der melk aan; de hierbij verkregen resultaten zijn dus voor de waardebeoordeling van de melk *onbetrouwbaar*.

Niet het roomgehalte, maar het *vet*gehalte bepaalt de waarde van de grondstof; - hiertoe dient in de zuivelfabrieken de lactokriet de Lavál, die zeer nauwkeurige cijfers oplevert. Dit was mijn eerste bezwaar tegen het Limburgs-Belgisch systeem; verder zag ik in dit stelsel geringe verbetering in de zuivelprodukten, tenzij deze zich thans nog op de laagste trap van ontwikkeling bevinden, hetgeen in Zeeland niet gezegd kan worden.

Er moge door deze combinaties werken tijd worden bespaard, de boter mag iets beter zijn, de prijs mag iets stijgen; - heel veel verder zullen de aandeelhouders-leveranciers er niet mee komen.

Neen, alleen door flinke samenwerking kunnen en zullen er ook op dit gebied belangrijke resultaten worden verkregen.

De Nederlandse boter heeft in 't buitenland haar goeden naam te herwinnen en dat zal slechts gelukken door de bereiding van een zuiver en tevens gelijkmatig product.

Wanneer de boter der kleine combinaties moest worden opgekocht voor het buitenland, dan bleef men stoten op dezelfde bezwaren van voorheen: ongelijkmatige producten, die bezwaarlijk goede vermenging toelaten. Daarenboven, iedereen, die slechts een beetje kennis van zuivelbereiding heeft, weet hoe nauw melk en boter naar hun behandeling luisteren en hoe velerlei invloeden-zich hierbij voelbaar kunnen maken.

Om dus tot een gelijkmatig product te geraken, dat op vast debiet en hoogsten marktprijs kan rekenen, zie ik slechts heil in coöperatieve zuivelfabrieken, niet luxueus maar eenvoudig en praktisch ingericht, waarvan de landbouwers tegelijkertijd leveranciers en aandeelhouders zijn.

4 dr. A.J. Swaving was directeur van het Rijkslandbouwproefstation te Goes

Bij grotere samenwerking worden de kosten geringer, terwijl naar evenredigheid de kwaliteit van 't product beter zal worden en de kwantiteit van de winst zal stijgen.

Ik heb geenszins beweerd dat door de heer Van der Have de voorkeur werd gegeven aan de Limburgse combinaties boven coöperatieve zuivelfabrieken; hoe zou ik zulks hebben kunnen onderstellen van zulk een warm, belangstellend strijder voor landbouwbelangen als de geachte ondervoorzitter der Zeeuwsche Mij.? Meer dan een jaar geleden gaf de heer V. d. Have mij toch reeds als zijn opvatting te kennen dat de coöperatieve zuivelfabrieken steun en belangstelling verdienden, al ging daardoor een eigenaardige traditie in het landbouwbedrijf verloren!

Ik heb alleen omtrent een toepassing der Limburgse combinatie mijn opinie gezegd en daarbij opgemerkt dat die Limburgse methode m.i. niet de juiste omtrent coöperatie op zuivelgebied mag worden genoemd. Om die reden beval ik zuivelfabrieken aan, zoals er in Friesland en in Zeeland onderscheidene in werking zijn.

Het is mij derhalve niet recht duidelijk hoedanig ik mij aan een onjuiste interpretatie van het voorgelezene zou hebben schuldig gemaakt.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 05/12/1893; p. 1/1

Zierikzee, 4 Dec. Behalve het adres uit deze stad aan de Prov. Staten van Zeeland ten gunste van het tram-voorstel, zijn nog twee adressen aan genoemd college verzonden.

>b. dat de op te richten tramonderneming kun zeer veel zal ontlasten van het nu zoo dure melkvervoer naar en van de fabriek, wat van zoo overwegenden invloed is, dat op de zomervergadering van landbouw te Tholen in Juni l.l. de inleider der bespreking „over coöperatieve zuivelfabrieken“ het bestaan of niet bestaan van dergelijke coöperatie daarvan afhankelijk atelde“.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 18/01/1894; p. 2/2
adv ook 20 jan 1894

THOLEN.
Stoom-Zuivelfabriek.

LANDBOUWERS, die genegen zijn eene **Stoom-zuivelfabriek** op te richten op het eiland **Tholen**, gelieven zich schriftelijk aan te melden bij den ondergeteekende.

J. W. WAGTHO,
Hoeve „OSTREA“, Tholen.

THOLEN. Stoom-Zuivelfabriek.

VERGADERING te Tholen op **Woensdag 31 Januari**, des morgens half elf, bij de Wed. HOEK.

 LANDBOUWERS! Komt allen trouw op! Geld wordt niet gevraagd.

J. W. WAGTHO.

Hoeve »Ostrea'', Tholen, 29 Januari 1894.

EILAND THOLEN. Stoom-Zuivelfabriek.

VERGADERING te **St.-Maartensdijk** op **Donderdag 1 Februari**, na afloop der Landbouw-Vergadering.

 LANDBOUWERS! Komt allen trouw op! Geld wordt niet gevraagd.

J. W. WAGTHO.

Hoeve »Ostrea'', Tholen 30 Januari 1894.

Coöperatieve STOOM-ZUIVELFABRIEK.

Poortvliet—Tholen—Oud-Vosmeer.

VERGADERING op **Woensdag 7 Februari** 1894, des voorm. half elf ure, bij den heer M. J. AMPT te Oud-Vosmeer.

Te behandelen: Benoemen Bestuur.

Coöperatieve Stoom-Zuivelfabriek.

Ondergeteekende noodigt de Landbouwers, die mede willen werken tot oprichting van zoodanige Fabriek, uit, ter VERGADERING op **Donderdag den 8 Februari** eerstk., half twaalf ure, bij den heer C. GAAKEER te St.-Maartensdijk.

L. J. DORST.

Goessche Courant, 10/02/1894; p. 1/4

Gisteren werd ook te St. Maartensdijk, onder voorzitterschap van den heer L. J. Dorst, eene vergadering gehouden van landbouwers, ten einde van gedachten te wisselen over de oprichting van eene zuivelfabriek. »Onbekend maakt onbemind" vond hier echter zijne toepassing. Van het groot aantal aanwezigen toch besloten maar 15 direct aan de totstandkoming mede te werken. 82 koeien werden aangegeven. Over acht dagen zal weder vergadering gehouden en intusschen de aangifte opgesteld worden.

Middelburgsche Courant, 17/02/1894; p. 2/4

— Te St Maartensdijk werd Donderdagmiddag weder eene bijeenkomst gehouden in het belang der oprichting eener zuivelfabriek.

Blijkbaar was de belangstelling toegenomen. Waren er de vorige week nog slechts 82 koeien aangegeven, thans bedroeg dit getal bij het einde der vergadering 190. — Tot het nemen van een bepaald besluit tot oprichting scheen dit getal echter nog niet voldoende, ten minste de voorzitter der voorloopige commissie, de heer L. J. Dorst, kondigde nogmaals eene vergadering aan tegen a. Dinsdagmiddag terzelfder plaatse. Levert die vergadering weder het succes op van de heden gehoudene, dan kan de zaak ongetwijfeld haar beslag krijgen.

[onbekende krant], 20/02/1894; p. 3/3

Coöperatieve Zuivelfabriek

voor

St. Maartensdijk, Scherpenisse, Stavenisse,
St. Annaland en omstreken.

H.H. LANDBOUWERS!!!

Besloten tot oprichting eener Zuivelfabriek.
Belangstellenden worden nogmaals opgeroepen tot bijwoning der Vergadering op **27 Februari**, 's namiddags ten 3 uur, te St. Maartensdijk, bij C. GAAKEER.

Terwijl er bij de heeren I. P. HAGE te St. Maartensdijk, J. HAGE te Poortvliet, H. J. DORST te St. Annaland en L. G. TULJNMAN te Stavenisse, nog koeien worden aangenomen voor bovengenoemde inrichting.

L. J. DORST, Stavenisse.

Coöperatieve Zuivelfabriek Eiland Tholen.

Sedert eenigen tijd verkeerende in een streek waar eene Coöperatieve Zuivelfabriek met succes werkzaam is, ben ik ook zeer genegen om in ons eiland eene zoodanige fabriek te helpen oprichten. Daar de mogelijkheid zich thans voordoet, dat we twee fabrieken zullen krijgen, wil ik langs dezen weg eenige regelen over zoo'n Coöperatieve Zuivelfabriek ten beste geven; mocht ik mij soms in mijne berekeningen vergissen, gaarne wil ik ze voor betere geven.

Volgens mijn berekening zijn in 't eiland Tholen aanwezig 1200 melkkoeien; gesteld dat daarvan mededoen 600 koeien, dan krijgen we juist een getal, waarnaar door zoo menige fabriek gehaakt wordt. Daarbij komt, dat door de bijna ronde ligging van 't eiland Tholen, één fabriek in 't midden van dat eiland geplaatst, bijna overal even ver van daan is, zoodat het te lang onderweg zijn der melk geen bezwaar kan zijn. Laten we nu ook de vermoedelijke uitgaven en ontvangsten eener zoodanige fabriek eens nagaan.

Uitgaven.

600 koeien geven aan melk, de koe op 3000 L. 's jaars gerekend, 1800000 L. melk; het vervoer op $\frac{1}{2}$ cent per L. gesteld, geeft $1800000 \times \frac{1}{2} = f 900000$, zegge $f 6000$
 interest fabriek à 4% , $f 20000 \times \frac{4}{100} = > 800$
 jaarwedde directeur > 800
 2 mannen en 1 jongen jaarlijks > 1000
 aflossing fabriek in 20 jaar is jaarlijks > 1000
 uitbetaling melk à $3\frac{1}{2}$ cent per Liter is
 $1800000 \times 3\frac{1}{2} = > 63000$
 totaal der uitgaven $f 72600$

Ontvangsten.

Voor 1 K.G. boter heeft men noodig ongeveer 28 L. melk, dus $1800000 : 28 = 64000$ K.G. boter.
 De boter gerekend op $f 1.20$ per K.G. = $f 76800$.
 De ontvangsten bedragen $f 76800$.
 De uitgaven > 72600 .
 Goed slot $f 4200$.

U, Mijnheer de Redacteur, mijnen dank voor de plaatsing in Uw blad, met de hoop, dat deze regelen mogen bijdragen tot een algemeene deelname in de bovengenoemde zaak.

Hoogachtend,

St. ANNALAND,
28 Februari 1894.

Ued. Dw. Dn.,
H. J. DORST.

LANDBOUW.

St. Maartensdijk, 6 Maart. De pogingen, alhier aangewend tot oprichting eener coöperatieve zuivelfabriek, kunnen voorloopig als mislukt beschouwd worden.

Het vervoer der melk naar de fabriek zou wegens den ongunstigen toestand der wegen en de groote afstanden de kosten van exploitatie te hoog opdrijven. Bovendien was de aanvankelijke deelneming ook niet algemeen genoeg.

Ingezonden Stukken.

Coöperatieve Zuivelfabriek Tholen.

Naar aanleiding van een gesprek met enige voorstanders in bovengenoemde zaak, neem ik thans weder de vrijheid enige ruimte in Uw blad aan te vragen.

Hadden velen met mij de zaak als onuitvoerbaar beschouwd door de slechten toestand der binnenwegen, heden werd het voorstel van de heer F. Ampt van Oudvosmeer (te Tholen op een vergadering in 't midden gebracht), nader besproken. Dat voorstel van de heer Ampt was, om alleen op de kunstweg een wagen van de fabriek te laten rijden en de boeren hun melk aan die weg zelf te brengen; dat zulk voorstel toen niet werd aangenomen is niet te verwonderen, daar ieder er vast op rekende, dat er toch wel één of meer fabrieken zouden komen en de melk aan huis zou afgehaald worden; maar juist dat afhalen der melk aan huis is door de slechte binnenwegen voor rekening der fabriek onuitvoerbaar en veel te duur, zodat, volgens mijn idee, er anders van oprichting van een Zuivelfabriek niets kan komen, dan naar 't voorstel van de heer Ampt, waaraan ik 't volgende wil toevoegen: Zoals gezegd één fabriek in 't midden van 't eiland, bijv. 't Veerweegje; en dan van St. Annaland één wagen over Oudvosmeer, Tholen, Poortvliet en Scherpenisse en een andere wagen van, St. Annaland over Stavenisse en St. Maartensdijk naar de fabriek, dan zal er in den duur der ritten niet zo'n groot verschil zijn en de melk ook niet te lang een andere weg; dat het getal koeien in 't begin niet groot zal zijn, wil ik niet tegenspreken, maar het succes van andere fabrieken (bijv. Hontenisse in aanmerking nemende), twijfel ik niet of de fabriek zal later wel blijken levensvatbaarheid te hebben.

U, mijne heren, die zich reeds zoveel moeite getroosten voor deze zaak, verzoek ik dit schrijven in ernstige overweging te willen nemen.

ST. Annaland, 15 Maart 1891.

H. J. DORST.

Coöperatieve Zuivelfabriek Tholen.

Nogmaals, Mijnheer de Redacteur, verzoek ik ruimte in uw blad, om de plaatsing van bovengenoemde fabriek te helpen bevorderen.

Welaan dan, H.H. grondeigenaren en pachters in 't eiland Tholen en voornamelijk die van St. Maartensdijk en St. Annaland, tracht gezamenlijk een grindweg te leggen, die het gehele eiland met het centrum verbindt; tracht een grindweg te leggen van af de Oudenzeedijk te St. Annaland naar de *Steenepad* te St. Maartensdijk met een zijtak van af de hofstede van I. Hage naar 't Veerweegje te Scherpenisse en de Zuivelfabriek wordt geplaatst. En niet alleen daarom is die grindweg hoog nodig, neem, ieder die met die weg en vooral in den winter bekend is, zal moeten toestemmen, dat zo'n weg verbinding van twee gemeenten als St. Maartensdijk en St. Annaland, twee gemeente, waartussen zoveel handel plaats heeft, in deze dagen niet meer thuis hoort. Ook moet in aanmerking genomen worden, dat ook de Notaris en de Ontvanger te St. Maartensdijk wonen en op die plaats bijna alle vergaderingen van de landbouw, de keuringen enz. gehouden worden.

De poldervergaderingen worden allen in deze maand gehouden en daarom is 't juist nu de tijd, deze zaak ter hand te nemen; laat toch niemand zich weerhouden daaraan mee te werken, omdat hij denkt van die weg toch niet te kunnen profiteren; de tijd is niet *ver* meer, dat alle wegen waarover druk verkeer is, begrind moeten zijn, om de strijd op leven en dood, waarin ook de landbouw betrokken is, het hoofd te kunnen bieden. Goede wegen, goede waterafvoer maken goede boeren en goede boeren zijn een zegen voor een geheel land, maar vooral ook voor een gemeente. Dat ieder naar zijne kracht daaraan helpt medewerken, is de wens van

St. Annaland,
3 Mei 1894.

Ued. Dn.
D. H. J. Dorst.

Poortvliet

Zierikzeesche Nieuwsbode, 06/02/1894; p. 2/2

Coöperatieve

STOOM-ZUIVELFABRIEK.

Poortvliet—Tholen—Oud-Vosmeer.

VERGADERING op Woensdag 7 Februari 1894, des voorm. half elf ure, bij den heer M. J. AMPT te Oud-Vosmeer.

Te behandelen : Benoemen Bestuur.

Coöperatieve

Stoom-Zuivelfabriek.

Ondergeteekende noodigt de Landbouwers, die mede willen werken tot oprichting van zoodanige Fabriek, uit, ter VERGADERING op Donderdag den 8 Februari eerstk., half twaalf ure, bij den heer C. GAAKER te St.-Maartensdijk.

L. J. DORST.

Zierikzeesche Nieuwsbode 17/05/1894; p. 4/4

Roomboter-Fabriek Poortvliet.

Zij, die nog wenschen toe te treden als Lid tot bovengenoemde inrichting, gelieven zich aan te melden **vóór** of op **29 Mei a.s.**, bij den Secretaris J. NOOM te Poortvliet.

Middelburgsche Courant, 08/09/1894; p. 1/5

— De *Staatscourant* van heden bevat de statuten der coöperatieve roomboterfabriek *Poortvliet* te Poortvliet.

Het doel der vereeniging is gemeenschappelijke boterbereiding, door de exploitatie eener roomboterfabriek en den verkoop van de te verkrijgen producten.

Op Zondagen en erkende Christelijke feestdagen wordt aan de fabriek geen melk ontvangen noch teruggegeven.

— Indertijd zijn er tal van pogingen aangewend om voor het gansche eiland Tholen eene coöperatieve roomboterfabriek op te richten; pogingen die evenwel niet den gewenschten uitslag hadden. Alleen te Poortvliet is eene fabriek met handkracht opgericht. Begonnen met 80 koeien, heeft ze tegenwoordig de melk van 90 koeien te verwerken. Dagelijks worden nu verwerkt circa 400 L. melk; in het najaar liep de hoeveelheid tot 700 L. per dag. Aldaar wordt de melk door de boeren aan de fabriek geleverd, terwijl alle afgetapte melk aan de eigenaren wordt teruggegeven. De prijs van de melk, die betaald wordt naar het vetgehalte, loopt van 3 tot 4½ cent per L.

Thans worden door eenige landbouwers uit die omgeving andermaal pogingen aangewend om ook te Stavenisse een dergelijke fabriek op te richten. Het plan zou bestaan om de melk op de hoofdwegen af te halen. Als men een getal van 70 koeien verkregen heeft, wil men tot oprichting overgaan.

Stavenisse. Zooals men zich herinneren zal, werden verleden jaar vele pogingen aangewend om voor het gansche eiland Tholen een coöperatieve roomboterfabriek op te richten. Deze pogingen hadden evenwel niet den gewenschten uitslag. Alleen te Poortvliet is daardoor eene fabriek met handkracht opgericht. Begonnen met 80 koeien, heeft ze tegenwoordig de melk van 90 koeien te verwerken, waarvoor zij gebruikt één ontroomer. Dagelijks worden nu verwerkt circa 400 L. melk, in het najaar liep de hoeveelheid tot 700 L. per dag. Aldaar wordt de melk door de boeren aan de fabriek geleverd, terwijl alle afgetapte melk aan de eigenaars wordt teruggegeven. De prijs van de melk, die betaald wordt naar het vetgehalte, loopt van 3 tot 4½ cent per Liter. Van 100 L. geleverde melk wordt weer 80 L. teruggegeven. Naar gebleken is, worden door eenige landbouwers uit deze omgeving andermaal pogingen aangewend om ook hier een dergelijke fabriek op te richten. Het vaste plan bij hen is om de melk op de hoofdwegen af te halen. Een getal van 70 koeien verkregen hebbende, kan men, blijkens ingewonnen informatie, zeer goed tot eene oprichting overgaan. Wanneer alle landbouwers het nut, het gemak en het voordeel van bovenstaande fabriek kenden, dan zou er zeer zeker geen twijfel aan de spoedige oprichting kunnen zijn. Het is dus zeer te hopen, dat de oprichters spoedig succes op hunne pogingen zullen hebben.

Terwijl te Middelburg de Delftsche roomboter verkocht wordt voor 80 cent, levert men te Goes puike roomboter uit de zuivelfabriek te 's-Heer-Arendskerke voor 60 cent, en te Poortvliet wordt slechts 55 cent per $\frac{1}{2}$ K.G. berekend. Ook in dit artikel dus scherpe concurrentie.

Marktberichten.

17 Aug. 1895.

Eieren f 3.— per 100 stuks.

BOTER.

Tholen: f 0,60 per $\frac{1}{2}$ K.G.

Coöperatieve Roomboterfabriek „POORTVLIET” te Poortvliet: f 0.70 p. $\frac{1}{2}$ KG.

Marktberichten.

18 Juli 1896.

Eieren f 3.— per 100 stuks.

BOTER.

Tholen: f 0,55 per $\frac{1}{2}$ K.G.

Coöperatieve Roomboterfabriek „POORTVLIET” te Poortvliet: f 0.65 p. $\frac{1}{2}$ KG.

Coöperatieve Roomboterfabriek „DE KOE” te Stavenisse: f 0,60 per $\frac{1}{2}$ Kg.

BEKRONINGEN

werden door de keurmeesters toegekend:

BOTER.

Van een roomboterfabriek, minstens een kilogram 1e pr. f 5, boterfabriek te Stavenisse;

2e pr. f 2.50, boterfabriek te Poortvliet.

Van landbouwers 1e pr. f 5, Jac. Welleman te Krabbendijke;

2e pr. f 2.50, J. M. Wagemaker te Tholen.

— Men meldt uit het **Eiland Tholen**:
De landbouwers te Tholen, ook enkelen te Oud-Vossemeer, hadden te zamen een vereeniging opgericht, die ten doel had hun boter, op de oude wijze bereid, niet lager te leveren dan de boter, afkomstig uit de zuivelfabrieken in ons eiland. Daar de laatste altijd hooger genoteerd is dan de eerste, had dit tot gevolg, dat men haast geen enkel afnemer voor de boter kon vinden. Een natuurlijk gevolg is geweest, dat »de bond» zija pogingen heeft moeten opgeven en weer de vroegere wijze van »de boterzetting», d. i. prijsbepaling door eenige voornamste afnemers, wordt gevolgd.

— Men schrijft ons :

Marktberichten.

1902-08-30

30 Augustus 1902.

THOLEN.

Boter f 0,57 $\frac{1}{2}$ per $\frac{1}{2}$ K.G.

Eieren f 3,40.

ROTTERDAM eieren f 3,40.

Coöperatieve Roomboterfabriek „POORTVLIET”
te Poortvliet: boter f 0,65 per $\frac{1}{2}$ K.G.

Coöperatieve Roomboterfabriek „DE KOE”
te Stavenisse: f 0,62 $\frac{1}{2}$ per $\frac{1}{2}$ K.G.

1902-09-06

6 September 1902.

THOLEN.

Boter f 0,57 $\frac{1}{2}$ per $\frac{1}{2}$ K.G.

Eieren f 3,50.

ROTTERDAM eieren f 3,50.

Coöperatieve Roomboterfabriek „DE KOE”
te Stavenisse: f 0,62 $\frac{1}{2}$ per $\frac{1}{2}$ K.G.

Marktberichten.

1902 verkoop fabriek Poortvliet met inventaris

Ierseksche en Thoolsche Courant,
20/09/1902; p. 5/5

Notaris N. VAN STEENBERGEN te Tholen
zal ten verzoeken van het Bestuur der Coöperatieve
Roomboterfabriek te Poortvliet, in het
OPENBAAR VERKOOPEN:
op Dinsdag 30 September 1902,
namiddag 2 uur precies, aan het gebouw
der fabriek:
de in goeden staat verkeerende
Machinerieën
verdere voor de uitoefening der fabriek in
gebruik geweest zijnde
Roerende Goederen, als:
CENTRIFUGE, BOTERKNEDER, VICTORIA-
KARN, TONNEN, TOBBEN, BUSSEN, VAAT-
WERK, GERBER'S MELKONDERZOEKER,
BOTERKISTJES, FORNUIS van 250 Liter
inhoud, BASCULE van 500 KG. draagvermogen,
en hetgeen meer zal worden geveild.
op denzelfden dag,
avonds 6 uur precies, in de herberg van
J. NOOM:
Het gebouw der fabriek,
waarin grooten KELDER en ERF, groot 1 Are
86 Centiaren. 10812

Ierseksche en Thoolsche Courant, 27/09/1902; p. 3/4

Notaris N. VAN STEENBERGEN te Tholen
zal ten verzoeken van het Bestuur der Coöperatieve
Roomboterfabriek te Poortvliet, in het
OPENBAAR VERKOOPEN:
I. op Dinsdag 30 September 1902,
's namiddag 2 uur precies, aan het gebouw
der fabriek:
de in goeden staat verkeerende
Machinerieën
en verdere voor de uitoefening der fabriek in
gebruik geweest zijnde
Roerende Goederen, als:
CENTRIFUGE, BOTERKNEDER, VICTORIA-
KARN, TONNEN, TOBBEN, BUSSEN, VAAT-
WERK, GERBER'S MELKONDERZOEKER,
BOTERKISTJES, FORNUIS van 250 Liter
inhoud, BASCULE van 500 KG. draagvermogen,
en hetgeen meer zal worden geveild.
II. op denzelfden dag,
's avonds 6 uur precies, in de herberg van
J. NOOM:
Het gebouw der fabriek,
waarin grooten KELDER en ERF, groot 1 Are
86 Centiaren. 10812

Zierkzeesche Nieuwsbode, 02/10/1902; p. 2/4

Aanbestedingen, Verkoopingen enz.

Poortvliet, 30 Sept. Heden werd in de
herberg van J. Noom alhier, door den notaris
Van Steenberg, namens het bestuur der
coöperatieve roomboterfabriek »Poortvliet» het
gebouw, staande en gelegen te Poortvliet,
publiek verkocht voor de som van f 560 aan
den heer J. K. Krijger alhier.
Onkosten 8 pCt.

Goessche Courant, 02/10/1902; p. 3/4

— *Eene roomboterfabriek onder den hamer.* De
coöperatieve roomboterfabriek te Poortvliet, is ge-
amoveerd; de afbraak en de machinerieën ervan
zullen eerstdaags onder den hamer komen. Deze
fabriek heeft de korte jaren van haar bestaan reeds
gekwijnd door geringe deelneming. Op het eiland
Tholen bestaat nu nog slechts één dergelijke in-
richting; deze is te Stavenisse gevestigd en verkeert
in bloeienden toestand.

Stavenisse

[onbekende krant], 20/02/1894; p. 3/3

Coöperatieve Zuivelfabriek

voor
St. Maartensdijk, Scherpenisse, Stavenisse,
St. Annaland en omstreken.

H.H. LANDBOUWERS!!!

Besloten tot oprichting eener Zuivelfabriek.
Belangstellenden worden nogmaals opgeroepen tot
bijwoning der Vergadering op **27 Februari**,
's namiddags ten 3 uur, te St. Maartensdijk, bij
C. GAAKEER.

Terwijl er bij de heeren I. P. HAGE te St. Maartensdijk, J. HAGE te Poortvliet, H. J. DORST te St. Annaland en L. G. TULJNMAN te Stavenisse, nog koeien worden aangenomen voor bovengenoemde inrichting.

L. J. DORST, Stavenisse.

Meer over de eerste plannen aan het begin van deze THOLEN-MAP

Zierkzeesche Nieuwsbode, 02/02/1895; p. 2/4

VERGADERING

voor de Coöperatieve Boterfabriek,
op Dinsdag 5 Februari a.s.,
's morgens 10 uur,
ten huize van J. C. DE VLIEGER te Stavenisse.

H. J. DORST.

Zierkzeesche Nieuwsbode, 14/02/1895; p. 2/2

VERGADERING

Coöperatieve Boterfabriek voor
Stavenisse en omstreken,
op Zaterdag 16 Febr., des voorm. 10 ure,
bij A. VAN DALEN.

Belangstellenden worden dringend uitgenoodigd
de vergadering bij te wonen.

H. J. DORST.

Middelburgsche Courant, 19/02/1895; p. 2/4

— In een Zaterdagmorgen te **Stavenisse** door belangstellenden in de oprichting van eene coöperatieve boterfabriek gehouden vergadering werd besloten, dat zij, die binnen de kom der gemeente wonen, hunne melk voor eigen rekening aan de fabriek moeten leveren, terwijl zij, die buiten de kom of op minstens een kwartier afstand van de te plaatsen fabriek wonen, eene vergoeding van 1/5 cent per liter ontvangen voor het vervoer der melk naar de fabriek.

Sttaande de vergadering, die niet druk bezocht was, werden 40 koeien op bovengenoemde voorwaarden definitief aangegeven.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 19/02/1895; p. 1/4

Stavenisse, 17 Febr. Zaterdagmorgen l.l. had alhier eene vergadering plaats van personen, belangstellenden in de oprichting van eene coöperatieve Boterfabriek alhier. Er werd besloten, dat zij, die *binnen* de kom der gemeente wonen, de melk voor *eigen* rekening aan de fabriek moeten leveren, terwijl zij, die *buiten* de kom of minstens een kwartier afstand van de te plaatsen fabriek wonen, een vergoeding van 1/4 cent per Liter zullen ontvangen voor het vervoer der melk naar de fabriek. Personen, nog niet toegetreden, kunnen zich — zie achterstaande advertentie — tot 1 Maart aanmelden bij den Secretaris der Vereeniging, den heer L. G. Tuijnman. Staande de vergadering, die niet druk bezocht was, werden 40 koeien op bovengenoemde voorwaarden definitief aangegeven.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 21/02/1895; p. 1/2

Stavenisse, 19 Febr. Als verbeterd bericht diene, dat door de oprichters eener boterfabriek alhier besloten is 1/2 (niet 1/4) cent per L. vergoeding te geven aan de *buiten de kom* of op minstens een kwartier afstand van de fabriek wonende melkleveranciers.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 05/03/1895; p. 3/4

VERGADERING
Coöperatieve Boterfabriek,
op Woensdag 6 Maart, des voormiddags
om 10 ure,
bij J. C. DE VLIETGER te Stavenisse.
Belangstellenden worden uitgenoodigd de vergadering bij te wonen.
H. J. DORST.

Middelburgsche Courant, 09/03/1895; p. 1/4

— Door eenige landbouwers te **Stavenisse** is definitief besloten tot de oprichting van eene coöperatieve boterfabriek. In de dezer dagen gehouden vergadering werden de statuten vastgesteld en bleek het, dat er 75 koeien op de gestelde voorwaarden waren aangegeven. Het voorloopig bestuur trad daarna af, maar werd door de vergadering herkozen, met bijvoeging van nog 2 commissarissen. Het bestaat nu uit de heeren H. J. Dorst, L. G. Tuinman, Jac. Droogendijk, A. C. van Zorge, M. C. Steendijk, J. Elenbaas en F. Geluk, die onderling de functiën zullen verdeelen. Het bestuur werd gemachtigd een onderzoek te doen naar een lokaal en de benoodigde machines. Deze fabriek is dan de tweede van het eiland Tholen.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 09/03/1895; p. 3/4

Stavenisse. Door eenige landbouwers alhier is definitief besloten tot de oprichting van eene coöperatieve boterfabriek. In de gisteren alhier gehouden vergadering werden de statuten vastgesteld en bleek het dat 75 koeien waren aangegeven.

Het voorloopig bestuur trad daarna af, maar werd herkozen, met bijvoeging van nog 2 commissarissen. Het bestaat nu uit de heeren: H. J. Dorst, L. G. Tuinman, Jac. Droogendijk, A. C. v. Zorge, M. C. Steendijk, J. Elenbaas en F. Geluk, die onderling de bestuursrollen zullen verdeelen. Het bestuur werd gemachtigd een onderzoek te doen naar een lokaal en de benoodigde machines. Nadere toetreding is nog mogelijk, op aangifte bij den heer L. G. Tuinman. Door de totstandkoming dezer fabriek zijn er dan op het eiland Tholen reeds 2 onderlinge boterfabrieken.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 14/03/1895; p. 3/4

VERGADERING

Coöperatieve Boterfabriek voor Stavenisse en Omstreken,

op Zaterdag 16 Maart, des voormidd. half elf ure, bij A. VAN DALEN te Stavenisse.

HET BESTUUR.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 19/03/1895; p. 2/4

LANDBOUW.

Stavenisse. Benoemd tot directeur der op te richten boterfabriek alhier M. Tazelaar en tot werkman aan dezelfde fabriek L. Quist.

Middelburgsche Courant, 20/03/1895; p. 1/4

— Uit Stavenisse meldt men ons het volgende:

Tot directeur der alhier op te richten coöperatieve boterfabriek is benoemd de heer M. P. Tazelaar, alhier. Vijftien sollicitanten hadden zich hiervoor aangemeld.

Middelburgsche Courant 09-05-1895; p. 1/4

- In de *St. Ct.* zijn opgenomen de statuten van de in de gemeente S t a v e n i s s e gevestigde coöperatieve roomboterfabriek, genaamd: *De Koe*.

Het doel der vereeniging is gemeenschappelijke boterbereiding, door de exploitatie ener roomboterfabriek en den verkoop van de te verkrijgen producten.

Om dit doel te bereiken zal de vereeniging een lokaal stichten of huren, en verbinden zich de leden om aan dat lokaal ter bereiding af te leveren de melk, welke van hunne koeien afkomst, behalve die voor eigen gebruik noodig is of die zal worden verkocht.

Het voor de oprichting der vereeniging, de inrichting van het lokaal en het aanschaffen van machines, werktuigen en gereedschappen benodigde kapitaal, alsmede het voor den eersten tijd benodigde bedrijfskapitaal wordt verkregen door het aangaan eener geldleening, tot een maximum van f 4000, tegen hoogstens vier procent rente 's jaars.

Die leening zal worden afgelost in jaarlijksche termijnen, waarvan het bedrag telken jare op de algemeens vergadering zal worden vastgesteld, op voordacht van het bestuur.

Tot leden van het bestuur zijn gekozen de heeren H. J. Dorst, voorzitter, M. C. Steendijk, vice-voorzitter, en L. G. Tuynman, secretaris-penningmeester.

Tot commissarissen zijn benoemd de heeren B. M. Suurland, F. Geluk, J. Droogendijk en A. C. van Zorge.

Zij hebben zitting voor den tijd van drie jaren, doch zijn terstond herkiesbaar, zij treden af met ultimo December, volgens op te maken rooster.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 11/05/1895; p. 7/8

Bij acte, verleden voor den Notaris J. FRANSE te Zierikzee, dd. 22 April 1895, is opgericht eene Coöperatieve Vereeniging voor de bereiding van Boter, door middel eener Boterfabriek, genaamd »De Koe» en gevestigd te Stavenisse, en voor den verkoop der producten.

Welke acte is geplaatst in de *Staatscourant* van den 8 Mei 1895, no. 107.

Het Bestuur van genoemde Vereeniging,

H. J. DORST, Voorzitter.

M. C. STEENDIJK, vice-Voorzitter.

L. G. TUIJNMAN,

Secretaris-Penningmeester.

 De LANDBOUWERS, wonende aan ANNA-VOSDIJK en omliggende, zullen **aanbesteden** op Woensdag 29 Mei, v.m. 10 uur, ten huize van A. VAN DALEN te Stavenisse:

Het vervoer van hun Melk naar en van „De Koe” te Stavenisse.

Inlichtingen verstrekt H. J. DORST, St. Annaland. De betrokken Landbouwers worden verzocht **a.s. Vrijdag, v.m. elf uur**, bij DINA HEIJBOER te St. Annaland te verschijnen.

Ingezonden Stukken.

St. ANNALAND, 10 Aug. '95.

Vergun mij, Mijnheer de Redacteur, voor 't onderstaande eenige ruimte in uw blad.

Zooals uit de advertentie in dit blad blijkt, zal de Boterfabriek binnenkort gaan werken en wordt den landbouwers in onze omgeving de gelegenheid aangeboden nog als lid toe te treden. Werd er in den beginne dikwijls gevraagd hoe, waar en wat? Dit is alles nu opgelost; de fabriek staat er. Men kan op de hoogte komen wat 't gekost heeft en men kan zien hoe de boel is ingericht, zoodat men waarlijk niet bang behoeft te zijn een kat in den zak te koop. Maar wat is de grootste hinderpaal voor vele landbouwers? Waarom zien zij bezwaar om mede te doen? Omdat ze overhoop liggen met 't vervoer der melk heen en terug; omdat ze niet begrijpen, dat wat voor den één lastig, duur en onoverkomelijk is, voor vijf of tien een lichte vracht gerekend wordt of als 't ware van een leien dakje gaat.

Ziehier, hoe wij, als toekomstige melkleveranciers van Diepegat en daar rondliggende, het hebben aangestoken, om dat bezwaar te doen ophouden, n.l.: de hoofden bij elkaar gestoken, een reglementje gemaakt, waarin wij verklaren voor gezamenlijke rekening het vervoer der melk aan te besteden en te betalen naar het aantal kilo's melk, dat door elk aan de fabriek geleverd wordt.

Kunnen dat de landbouwers aan den anderen kant ook niet doen? Kunnen dat de landbouwers, die onder St. Maartensdijk wonen en die genegen zijn om mede te doen, ook niet klaar spelen? Ik geloof, of neen, weet zeker van wel, als de ernst van de zaak wat meer op den voorgrond trad.

Wij zijn gelukkig nu zoover gevorderd en hebben koeien genoeg, om de fabriek te doen rendeeren; maar juist die koeien of liever de melk van die koeien, die wij er nu zoo gaarne bij zouden hebben, kan met 't zelfde personeel, met dezelfde werktuigen en in 't zelfde gebouw verwerkt worden en dat is voor u en ook voor ons de winst, want, gesteld dat wij nu met 't tegenwoordige aantal koeien evenveel maken als vroeger (natuurlijk na aftrek van alle onkosten) hoeveel moeite en geld wordt er dan niet gespaard?

Dat de melk te lang onder weg zou zijn, waarlijk daar behoeft men niet bang voor te wezen. Er zijn fabrieken in ons land genoeg, die hun melk drie à vier uren ver halen of zelf brengen, en de melk toch goed aankomt, dus wat dat betreft zou men gerust tot St. Maartensdijk kunnen rijden.

Daarom, landbouwers van Stavenisse, St. Maartensdijk en St. Annaland, bedenkt en bespreekt de fabriek nog eens goed; informeert bij menschen die er iets van af weten en weest overtuigd dat het bestuur van onze fabriek gaarne de noodige inlichtingen verschaft; ziet om u heen, hoeveel zaken door één man alleen, geheel onmogelijk zijn en zoodra tien of meer personen die zaak aanpakken, met succes gedreven worden; ziet om u heen, hoeveel vereenigingen door de zoo onmisbare samenwerking van hare leden een sieraad zijn van een geheele streek.

Dankzeggende voor de plaatsing, teeken ik mij hoogachtend

UEd. dr. dn.,

H. J. DORST.

STAVENISSE. Eenigen tijd geleden werd door eenige veehouders alhier besloten, in vereeniging met landbouwers uit de aangrenzende gemeenten tot de oprichting van eene boterfabriek met handkracht. De vereeniging, „de Koe” genaamd, koos als haar werkplaats het gebouw, vroeger dienst doende als meestoof, welk gebouw door haar werd aangekocht en onder leiding en toezicht van den heer Van der Linden uit Zierikzee werd veranderd en ingericht. Dezer dagen is de inrichting voltooid en zijn de benoodigde toestellen, alle afkomstig van de firma Massée uit Goes, geplaatst. Nemen wij een kijkje in het gebouw, dan treft ons dadelijk de nette, flinke en soliede inrichting van alles. De ruime, frissche en luchtige ontvang-, koel- en werkkamer, benevens de kelder, vinden hoogstwaarschijnlijk, nergens — ten minste zeker niet in onze omgeving, — haar wedergade in eene dergelijke inrichting.

— Eenigen tijd geleden werd door eenige landbouwers te Stavenisse en uit omliggende gemeenten een vereeniging gevormd, ten einde een boterfabriek met handkracht op te richten. De vereeniging, *De Koe* genaamd, koos als haar werkplaats de oude meestoof, die zij van den eigenaar kocht en, onder leiding en opzicht van den heer Vander Linden uit Zierikzee, liet veranderen en voor het gewenschte doel inrichten. Dezer dagen is, zoo schrijft men ons, genoemde inrichting voltooid en zijn de benoodigde toestellen en werktuigen geplaatst. Wie een kijkje in het gebouw neemt, merkt dadelijk de nette, en flinke en soliede inrichting van alles op. De ruime frissche en luchtige ontvang-, koel- en werkkamer en kelder vinden hoogstwaarschijnlijk — zeker niet in onze naaste omgeving — nergens haar wedergade in dergelijke inrichting.

GEVRAAGD:

Wederverkoopters van Boter uit de Coöperatieve Roomboterfabriek „de Koe” te Stavenisse, tegen billijke provisie.

Zij, die daarvoor in aanmerking wenschen te komen, moeten zich **vóór of op 10 Oct. a.s.** schriftelijk aanmelden aan bovengenoemde fabriek.

HET BESTUUR.

De echte Roomboter

uit de Coöperatieve Boterfabriek „DE KOE” te **Stavenisse**, is verkrijgbaar tegen **67¹/₂** ct. per 1/2 KG. bij dhr. **J. BOOGAART**, Winkelier te *Middelburg*, Molenwater N 37.

WEDERVERKOOPERS

gevraagd van **BOTER**, uit de Roomboterfabriek: „**de Koe**”, te **Stavenisse**, tegen eene provisie van f 0.05 per K.G.

Prijs der Boter f **1.30** per K.G.

Wederverkoopters te

Tholen: P. J. STOFFELS.

Scherpenisse: M. KLEPPE.

Sint Maartensdijk: C. VAN DEN HOEK.

HET BESTUUR.

Stavenisse, 7 Nov. 1895.

Het BESTUUR der Coöperatieve Roomboterfabriek „**DE KOE**” te **Stavenisse** geeft bij deze kennis, dat Landbouwers, die zich nog willen aansluiten, **vóór of op 15 December a.s.** zich schriftelijk kunnen aanmelden bij het Bestuur, terwijl er van af voornoemd tijdstip een zeker bedrag per koe als inleggeld zal moeten worden gestort.

HET BESTUUR.

Marktberichten.

18 Juli 1896.

Eieren f 3.— per 100 stuks.

BOTER.

Tholen: f 0,55 per 1/2 K.G.

Coöperatieve Roomboterfabriek „**POORTVLIET**” te Poortvliet: f 0.65 p. 1/2 KG.

Coöperatieve Roomboterfabriek „**DE KOE**” te Stavenisse: f 0,60 per 1/2 Kg.

Marktberichten.

BOTER.

en: f 0,57 $\frac{1}{2}$ per $\frac{1}{2}$ K.G.

Coöperatieve Roomboterfabriek „POORTVLIET” te
Poortvliet: f 0,67 $\frac{1}{2}$ p. $\frac{1}{2}$ KG.

Coöperatieve Roomboterfabriek „DE KOE” te
Stavenisse: f 0,62 $\frac{1}{2}$ per $\frac{1}{2}$ Kg.

LANDBOUW.

Voor een wel klein, maar een dankbaar publiek trad Woensdagavond 11. te Stavenisse als spreker op de heer A. K. van Okkinga van Nijmegen, om eene voordracht te houden over zuivelbereiding en veevoeder.

Na aan de vergadering voorgesteld te zijn door den heer H. J. Dorst, voorzitter der Coöperatieve Roomboterfabriek te Stavenisse, begon de spreker met zijn gehoor erop te wijzen hoe men handelen moet om »hoogfijne” boter te verkrijgen, voornamentlijk met het oog op eene fabriek met handkracht. Op veel en velerlei zaken moet gelet worden, om »de fijne juffer,” zooals hij de boter noemde, naar wensch en eisch te fabriceren.

Reinheid, netheid en zuiverheid, van het melken af totdat de boter in of op de spijzen gebruikt wordt, moet bij de gansche bewerking op den voorgrond staan. De wijze van afroomen, verwarmen, centrifugeeren, kneeden, zouten, kleuren enz., alles werd door spreker duidelijk medegedeeld, waaruit men den man der praktijk proeven kon.

In de daaropvolgende pauze vertoonde de heer I. C. v. d. Stel uit Tholen aan de vergaderden een nieuw model spiritus-gassnelkoker, welke toestellen tegen matigen prijs verkrijgbaar zijn in nikkel, brons en ijzer. Het gevaar, dat de gewone snelkokers opleveren, is hierbij zooveel mogelijk vermeden.

In het tweede gedeelte zijner rede deed de heer Okkinga eenige uitstapjes op het uitgebreide gebied van veevoeding en bepaalde hij zich hoofdzakelijk tot dat gedeelte, hetwelk betrekking heeft op de boterformering.

De hoofdzaak in deze is eene doelmatige voeding, opdat men met zoo min mogelijk kosten, het grootst mogelijk succes behale. *Krachtvoeder*, in goede verhouding aangewend, moet een en alles zijn.

Geeft men den dieren b.v. te veel eiwit, dan komt dat te veel slechts in de mestvaalt en geeft dit niet evenredig zooveel voordeel, als het ons nadeel in de beurs verschaft. De kwaliteit van het voedsel moet een natuurlijk terugslag geven op de hoeveelheid en het gehalte der melk. Gedroogde spoeling en grondnotenkoek, als bevattende de vereischte hoeveelheden eiwit en vet, en toegevend in verhouding van 1 op 2 en op de vereischte wijze toebereid, leveren het gewenschte resultaat, wanneer men boterkoeien fokt, om daardoor het welslagen eener boterfabriek te verzekeren. Spreker raadde ten zeerste aan alle krachtvoeder, van welke fabriek ook, aan een proefstation te laten onderzoeken, teneinde zekerheid te hebben, dat men krijgt, wat men bestelt, want op goed vertrouwen kan men niet aan. De ondervinding leert dit, helaas! — maar al te dikwijls.

Eenige uitkomsten van vergelijkende proeven met verschillend voeder, op onderscheiden plaatsen gedaan, bevestigden deze opmerkingen.

Spreker oogstte ten slotte den dank in van den heer L. J. Dorst, voorzitter der afdeling Tholen van de Zeeuwsche landbouwmaatschappij, en van de vergadering.

Prijsopgaaf gevraagd
van 20,000 of meer K.G. Superphos-
phaat, gehalte 14 % en 2000 K.G.
Engelsche Meststoffen, gehalte 3 %
Stikstof en 7 % Phosphorzuur.

Levering franco op den wal te Stavenisse.
Inlichtingen worden op aanvraag verstrekt door
het Bestuur der Coöperatieve fabriek »de Koe»
te Stavenisse.

Stavenisse.

— Door het Bestuur van de coöperatieve Room-
boterfabriek »de Koe» alhier, is in verband met
de plaatsing van een stoomtoestel in haar inrichting,
overgegaan tot het verzekeren van het personeel
tegen ongelukken en invaliditeit, iets, wat door
meerdere werkgevers wel eens overwogen mocht
worden.

BEKRONINGEN

werden door de keurmeesters toegekend :

BOTER.

Van een roomboterfabriek, minstens een kilo-
gram 1e pr. f 5, boterfabriek te Stavenisse;

2e pr. f 2.50, boterfabriek te Poortvliet.

Van landbouwers 1e pr. f 5, Jac. Welleman
te Krabbendijke;

2e pr. f 2.50, J. M. Wagemaker te Tholen.

HOUIBOTER te koop,

à f 0,62⁵ per 1/2 K.G.

Boterfabriek »DE KOE» te Stavenisse.

STAVENISSE. In de loop dezer week hield de coöperatieve roomboterfabriek „*de Koe*” alhier haar gewone jaarlijkse vergadering, ten einde rekening en verantwoording te doen over het afgelopen **dienstjaar 1898**. De uitslag mag alleszins goed, ja meer dan bevredigend genoemd worden. Werd er vroeger bij het werken met handkracht een groot gedeelte van de ontvangsten aan arbeidslonen uitgegeven, thans nu alles met stoom geschiedt, is het totaal dier lonen natuurlijk zeer veel verminderd. Er kan dus veel meer uitbetaald worden, niettegenstaande de grotere aflossing en rente.

Jammer evenwel, dat er niet meer landbouwers uit deze omgeving besluiten kunnen, hun melk aan de fabriek te leveren, daar de fabriek, zoals ze thans is ingericht en door de voldoende afname van het geproduceerde, met *dezelfde* exploitatiekosten ruim tweemaal zoveel melk zou kunnen verwerken. Schijnt voor velen het leveren der melk aan de fabriek een onoverkomelijk bezwaar te zijn, de ondervinding leert, dat zulks veel meevalt, als men er maar eenmaal aan gewoon is en het valt nog meer mee, wanneer enige leveranciers onderling een rit aanbesteden. Het Bestuur heeft van de leden machtiging gekregen, per advertentie (zie dit nummer) bekend te maken, dat nieuwe leden op zeer voordelige voorwaarden tot de vereniging kunnen toetreden. Laten zij, die hiertoe in de gelegenheid zijn, deze kans niet voorbijgaan! Het Bestuur en de Directeur zijn ten alle tijde bereid de nodige inlichtingen te geven, zowel in de fabriek zelf als uit de boeken.

Landbouw en Veeteelt.

Stavenisse, 20 Maart. In de laatst gehouden algemeene vergadering van de Coöperatieve Roomboterfabriek »de Koe» alhier bleek, dat de toestand der fabriek zeer gunstig is te noemen. Ze telt op het oogenblik 21 leden, die samen de melk van ruim 100 koeien leveren. Zoals men weet, werkt »de Koe» in den laatsten tijd geheel met stoomkracht. In het geheel werd er verwerkt, 543687 L. melk, waarvoor aan de leden, die naar de boterdeelen betaald worden, werd uitgekeerd / 11530,64. Bovendien krijgen de leden 80 % der geleverde melk aan afgeroomde melk terug. Van de ontvangsten werd een som besteed voor aflossing, renten en het vormen van een reservefonds.

De aandeelhouders hadden groote tevredenheid over het afgelopen dienstjaar. »De Koe» heeft steeds meer aanvraag om boter, zoodat deze dikwijls den voorraad overtreft. Ook aan particulieren elders wordt zeer veel boter aan vaste voorwaarden geleverd.

Gaat men na de flinke inrichting van het gebouw en het machinewezen, dan is het jammer, dat nog niet meerdere veehouders zich bij de Vereniging aansluiten, want het is best te begrijpen, dat met dezelfde exploitatiekosten betrekkelijk veel meer boter zou kunnen gefabriceerd worden.

Het toetreden, waartoe dagelijks bij het Bestuur, dat gaarne inlichtingen aan belanghebbenden geeft, gelegenheid bestaat, van nog eenige leden, zou zeker nog meer in aller finantiël belang zijn.

AANBESTEDING.

Het BESTUUR van de Coöperatieve Roomboterfabriek „De Koe” te Stavenisse zal, op **Zaterdag den 6 October 1900**, des middags te 12 ure, in het logement bij J. C. DE VLIETTER te Stavenisse, **aanbesteden:**

Het bouwen van een IJshuis in genoemde fabriek.

Het bestek ligt van af heden ter inzage bij den Heer J. VAN OOST te Stavenisse, bij wien ook nadere inlichtingen te bekomen zijn, en is op franco aanvraag tegen betaling van **75 cent** bij hem verkrijgbaar.

De aanvraag in loco zal plaats hebben op den dag der aanbesteding, des voormiddags van 9 tot 10 uur.

STAVENISSE, 27 September 1900.

H. J. DORST, Voorzitter.

J. DROOGENDIJK, Secretaris.

Afloop Aanbestedingen en Verkoopingen.

— Te Stavenisse is door het bestuur van de Coöperatieve Roomboterfabriek »De Koe» aanbesteed: het bouwen van een ijshuis. (Raming f 586,16). Laagste inschrijver de heer J. P. Panny te Krabben dijke, ad f 530, wien het werk is gegund.

(Z. N.)

Zierikzeesche Nieuwsbode, 06/04/1901; p. 2/6

Het BESTUUR der Roomboterfabriek
»DE KOE'' te Stavenisse zal trachten

aan te besteden:
**De levering van 70 kar Vlam- en
Vetkolen.**

Verdere inlichtingen te bekomen bij den
Secretaris J. DROOGENDIJK.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 15/04/1902; p. 3/4

 Het BESTUUR der Coöperatieve
Roomboterfabriek »DE KOE'' te
Stavenisse, zal trachten

aan te besteden:
**De levering van 60 à 70 kar
VLAM- en VETKOLEN.**

Voorwaarden te verkrijgen bij den Secretaris
der fabriek.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 03/05/1902; p. 2/6

Stavenisse. Door het bestuur der Coöp.
Roomboterfabriek »De Koe'' alhier is ten
behoefte van de fabriek en van de aandeel-
houders aanbesteed, onder diverse voorwaarden,
de levering van ongeveer 70 kar vlam- en
vetkolen. De levering is gegund ad f 12.20
per kar van 1700 K.G. aan den heer G. J.
van Doorn Thz. te Krabbendijke. Gaat men
na, welke kolenprijzen hier gevraagd worden,
dan ziet men uit bovenstaand cijfer weér de
macht van de coöperatie of samenwerking.

Iersesche en Thoolsche Courant, 31/05/1902; p. 1/6

STAVENISSE. Enkele dagen geleden hielden
de leden der Coöperatieve Stoomroomboterfabriek
„de Koe'' alhier eene buitengewone ledenver-
gadering. De heer Koert, zuivelconsulent in deze
provincie, had gehoor gegeven aan de uitnoodi-
ging om hierbij tegenwoordig te zijn. Het doel
der vergadering was te trachten het daarheen te
sturen, dat men één jaar lang van alle koeien
afzonderlijk de morgen- en avondmelk zoude
meten en deze op gehalte doen onderzoeken.
De heer Koert maakte duidelijk het grootte belang,
dat een veehouder heeft bij het aanleggen van
melklijsten en het gehalte-onderzoek, waardoor
het hem duidelijk wordt, welke dieren hij tot
zijn voordeel, en welke tot zijn nadeel houdt.
Staannde de vergadering werden een 40-tal koeien
voor genoemd doel aangegeven, terwijl de Directeur
van „de Koe'', de heer Tazelaar, zich bereid ver-
klaarde de noodige onderzoekingen te verrichten.

Stavenisse. Door het Hoofdbestuur der Zeeuwsche Maatschappij van Landbouw en Veeteelt in Zeeland is een subsidie van f 25 verleend aan de vereeniging van veehouders uit de Coöperatieve Roomboterfabriek »De Koe'' alhier, die besloten hebben om gedurende een vol jaar de avond- en morgenmelk hunner koeien te laten meten en deze op gehalte te doen onderzoeken, teneinde zodoende te weten te komen, welke koeien zij met voor- of met nadeel houden. Van het Nederl. Rundveestamboek ontvingen zij eveneens, ter tegemoetkoming in de kosten, een subsidie van f 50.

— Door het bestuur van de stoom-roomboterfabriek »De Koe'' alhier is aanbesteed, de levering van 50 kar machinekolen (de helft vet, de helft vlam).

Inschrijvers waren de heeren J. C. de Wolff & Co, Rotterdam, ad f 15,80 per kar; P. H. Hoos & Zoon, Rotterdam, ad f 15,80 per kar; M. v. d. Eest Dz, Haamstede, ad f 15,50 per kar; firma C. Haastere & Co., Utrecht, ad f 14,87⁵ per kar; De Grasff & v. d. Stel, Oad-Vossemeer, ad 15.59 per kar en A. J. Verstraate, Stavenisse, ad 13.94 per kar.

Den laagsten inschrijver is de levering gegund.

Landbouw en Veeteelt.

Stavenisse. Dezer dagen werd alhier de jaarvergadering van de leden der coöperatieve stoomroomboterfabriek „De Koe'' gehouden. Uit het jaarverslag zien we dat er in het jaar 1906 verwerkt zijn 306036 K.G. melk, waarvan gemaakt is 10818 $\frac{3}{4}$ K.G. boter, dus 1 K.G. boter van 28,2 K.G. melk. De bruto ontvangsten bedroegen f 15,375,62; terwijl de exploitatiekosten (aflossing rente en reservefonds inbegrepen) hebben bedragen f 3547,78. Per K.G. boter werd hoogstens gemaakt f 1,50, minstens f 1,10, gemiddeld f 1,33.

Door de aanschaffing van de centrifuge „Alfa'' is gebleken veel voordeel behaald te hebben. Jammer is het, dat niet meer veehouders zich bij „De Koe'' aansluiten. Een groot gemak en voordeel wordt door hen verkregen. De leveranciers van de melk ontvangen $\frac{1}{4}$ deel van de geleverde hoeveelheid melk aan ondermelk terug, terwijl de verder afwonenden voor het bezorgen der melk aan de fabriek vergoeding van transport krijgen.

Waren allen voldoende met de werking en de resultaten van „De Koe'' bekend, dan zouden voorzeker nog meerdere veehouders zich bij haar aansluiten. Een natuurlijk gevolg er van zoude zijn, dat bij ongeveer gelijke exploitatiekosten de verdiensten nog hooger zouden zijn.

Stavenisse. Door het bestuur van de coöp. roomboterfabriek „De Koe” alhier is aanbesteed de levering van 62 kar vlam- en vetkolen.

Inschrijvers waren de heeren A. J. Verstraate alhier, ad f 18,44⁵; J. C. de Wolff en Co., Rotterdam, ad f 17,93⁵; De Graaff & Van der Stel, Oud-Vossemeer, ad f 17,34, en G. J. van Doorn Thz., Krabbendijke, ad f 16,65.

Den laagsten inschrijver is de levering gegund.

Stavenisse. Door het bestuur van de coöperatieve roomboterfabriek „De Koe” alhier, is publiek aanbesteed de levering van 52 kar Duitsche machinekolen ($\frac{1}{2}$ vet, $\frac{1}{2}$ vlam). kar kolen 1700 K.G

Ingeschreven was door de heeren:

J. C. de Wolff & Co., Rotterdam	f 16,98
Joh. Geibel, Duisburg	- 16,75
G. J. v. Doorn Thz., Krabbendijke	- 16,32
D. Roukema, Tholen	- 16,30
De Graaf en Van der Stel, Oud-Vossemeer	- 16,06
M. J. Masion & Zoon, Dordrecht	- 15,95
A. R. v. d. Weg, Rotterdam	- 15,81
P. A. H. Matthijs, Steenberg	- 15,55 ⁵

Den laagsten inschrijver is de levering gegund.

— Uitslag aanbesteding steenkolen door de societeit „Ceres” te Zonnemaire (franco wal):

J. C. de Wolf & Co., Rotterdam, 75 ct. per hectoliter; H. de Rijke, Zonnemaire, 83 $\frac{1}{2}$ ct. per hectoliter; Zuid Ned. Kolenmaatschappij, Breda, f 8.75 de 1000 kilo; Ochtman, Goes, f 9.80 de 1000 kilo; De Graaf & v. d. Stel, Tolen, f 14.95—f 15.65 de 17000 kilo. ?? O te veel vermoed ik

Gegund aan Ochtman, Goes.

Aanbesteding Melkpit St.-Maartensdijk.

Inschrijvingsbiljetten naar bovengenoemden rit worden ingewacht tot Donderdag 28 April 1910.

Voorwaarden persoonlijk verkrijgbaar bij den Directeur der Boterfabriek „De Koe” te Stavenisse.

Ierseksche en Thoolsche Courant, 22/03/1913; p. 1/4

STAVENISSE. In de Algemeene vergadering van de aandeelhouders der Coöperatieve Roomboterfabriek „de Koe” alhier, bleek uit de aantekeningen van den Boekhouder, dat er in het vorige jaar aan de fabriek is geleverd 462180 L. melk, waaruit gefabriceerd werd 16459¹/₄ K.G. boter. Deze bracht op f 25660,31. Dus per K.G. ongeveer f 1,56. Voor de geleverde melk werd aan de leden uitbetaald f 22382,99, dus maakte men van 100 L. melk f 4,84, plus 80 % tapmelk, die gratis teruggegeven wordt.

De bedrijfskosten bedroegen f 4551,34, dus per 100 L. melk f 0,98.

Als bestuursleden werden herbenoemd de heeren: M. C. Steendijk alhier en J. N. Geluk Fzn. te Sint-Maartensdijk.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 09/01/1914; p. 3/10

Coöperatieve Stoomroom- boterfabriek „De Koe”

te Stavenisse.

Heeren Veehouders, die zich onder gunstige voorwaarden bij bovengenoemde fabriek wenschen aan te sluiten, gelieven de noodige inlichtingen te vragen bij het Bestuur of bij den Directeur der fabriek, vóór of op 20 Januari a.s.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 18/05/1914; p. 6/6

Aanbesteding „Melkvervoer”.

Het BESTUUR van de Coöp. Stoomroomboterfabriek „De Koe” te Stavenisse zal trachten **aan te besteden**, op **Vrijdag 22 Mei a.s.:**

- Het vervoer der **M E L K**, verdeeld in 4 ritten.

Voorwaarden te verkrijgen bij den Directeur M. P. TAZELAAR.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 06/02/1914; p. 1/10

STAVENISSE. Met ingang van 14 Februari a.s. is benoemd tot directeur der N.V. „Wouwsche stoomzuivelfabriek” te Wouw, de heer F. Hout (van hier afkomstig).

Landbouw en Veeteelt. - Lezing Zuivelconsulent C. Zwagerman

SINT-MAARTENSDIJK, 25 Febr. Woensdagavond trad alhier op voor de vereniging van ge-dipl. oudleerlingen van de landbouwwintercursus te Stavenisse de heer Zwagerman, zuivel-consulent te Middelburg. De heer J. Hage van Scherpenisse, voorz, dier vereniging leidde de spreker in.

De heer Zwagerman ving aan met de betuiging dat het hem genoeg deed een uitnodiging dezer vereniging te hebben ontvangen om het onderwerp van deze avond te behandelen n.l. het nut der fokverenigingen. Hij constateerde de verbeteringen, die hier in 4 jaar tijds op het gebied van den veestapel reeds tot stand waren gekomen. Men heeft hier reeds een controle-vereniging en een stierenvereniging. Doch wil men nog tot meer volkomenheid in een syste-matische veeverbetering komen dan is het ook nodig, dat er fokverenigingen, worden opge-richt. Wel vindt men op Tholen het meest bouwboeren, doch ook de veehouding is van be-lang. Er zijn thans 1600 melkkoeien benevens 6200 stuks rundvee. Aan de veestapel is in de laatsten tijd op 't eiland Tholen meer aandacht geschonken, en terecht, want door de stijging der prijzen van melk en boter en van het vee zelf zijn de inkomsten van de veehouding be-langrijk toegenomen.

Doch algemeen dient men tot de overtuiging te komen, dat samenwerking nodig is. Alleen kan men zeer moeilijk in deze iets bereiken en dan meestal nog met, grotere kosten. Naast controle- en stierenvereniging dient ook nog een; fokvereniging te bestaan. Dit is een vereni-ging van rundveefokkers, die in de eerste plaats zich een fokdoel voor ogen moet stellen. Er dient een type, vastgesteld te worden, dat men wenst te verkrijgen en dat het best geschikt is voor de streek. En vooral moet gestreefd worden naar eenvormigheid, want volgens de heer Zwagerman lijdt de Zeeuwse veestapel nog te veel aan ongelijkvormigheid. De spreker geeft wenken, hoe het type dient vastgesteld te worden en waarnaar moet gestreefd worden.

Tevens is nodig een daarbij passende stier en de leden moeten verplicht zijn, die stier te ne-men. Van de koeien moet men de productie kennen en alle koeien moeten na 1 jaar melken gekeurd worden. Er moet ook een zogenaamde burgerlijke stand van het vee aangelegd wor-den, waardoor men in staat is alles vast te leggen, wat men van elk dier nodig heeft te kennen.

Voor het keuren der dieren is nodig een keuringscommissie en de vereniging moet hebben een keuringsboek, waarvan de heer Zwagerman een paar bladen als model vertoonde en verklaar-de, wat daarop dient te worden ingevuld. Voorts is nodig een stamboek A, ter inschrijving van de beste dieren en een stamboek B, waarin de minder goede exemplaren worden inge-schreven, want zowel van de slechte als van de beste moet men goed op de hoogte zijn Voorts dient gelet te worden op de inschrijving der kalveren, en goed fokvee mag zoo weinig moge-lijk worden verkocht.

Dikwijls dienen er keuringen gehouden te worden; ook van jong vee. Door het stichten van fokverenigingen zal naar het oordeel van spreker, Zeeland boven andere provinciën komen te staan. Doch daarvoor is goede organisatie nodig. En al kan nu niet direct een fokvereniging worden opgericht, er kunnen toch reeds verschillende dingen worden ingevoerd als voorberei-ding, waardoor de zaak later gemakkelijk kan tot stand, worden gebracht.

Geleidelijk dient er gewerkt te worden, evenals dit is geschied bij de controle- en stierenvereniging. Na de pauze vertoonde de heer Zwagerman, daarbij geassisteerd door de

heer Kielstra assistent-zuivelconsulent, een aantal lichtbeelden, alle stieren en koeien voorstellende uit verschillende deelen van de provincie en die, wat melkproductie of bouw betref tot de beste behoren.

De voorzitter der vereniging dankte de heer Zwagerman en diens assistent, voor de boeiende en leerrijke rede en het vertonen der lichtbeelden.

Herbesteding Melkvervoer.

VOERMANS van *Stavenisse en Sint-Maartensdijk* wordt bekend gemaakt, dat het Bestuur der Coöp. Stoom-Roomboterfabriek „DE KOE” te Stavenisse zal

herbesteden:

op **Donderdag 28 Mei 1914:**

**Het vervoer der MELK,
route Sint-Maartensdijk.**

Voorwaarden te verkrijgen bij den
Directeur

M. P. TAZELAAR.

Aanbestedingen, Verkoopingen, enz.

STAVENISSE, 28 Mei. Door 't bestuur der Coöp. Stoom-Roomboterfabriek „De Koe” alhier zijn de volgende ritten gegund: 1°. rit Stavenisse aan C. P. Steendijk Mz., f 165; 2°. rit Buurtsche weg aan Q. de Rijke, f 150; 3°. rit St-Anna-land, aan J. Elenbaas Hz., f 270; 4°. rit St.-Maartensdijk aan M. J. Hage, f 435.

Uit Tholen.

— In de gister te Stavenisse gehouden algemeene vergadering van de aandeelhouders der coöp. stoom roomboterfabriek „de Koe” is besloten de zaak weder voor 20 jaren te bestendigen.

Landbouw en Veeteelt.

STAVENISSE. Aan het jaarverslag van den boekhouder der coöp. Stoom-Roomboterfabriek, „De Koe” alhier, ontleenen wij het volgende:

In 1914 is geleverd 464.272 L. melk, waaruit is geproduceerd 14.752½ K.G. boter, dus voor 1 K.G. boter had men noodig bijna 27½ L. melk. Die 14.752½ K.G. heeft opgebracht f 22 950,10, dus was de gemiddelde prijs f 1,55½ per K.G. Aan de leden werd uitbetaald f 19.078,85, dus per 100 L. melk f 4,71, plus 80 pCt. taptmelk en het afhalen der melk.

Aan particulieren werd verkocht 27.339 L. karnemelk en aan de aandeelhouders 22.655 L. Verzonden werden er 1319 postpakketten boter.

AANKONDIGING

ingevolge art. 5 der wet op de
Coöperatieve vereenigingen.

Blijkens acte, 15 April 1915 verleden voor Notaris MEULENBERG te *St.-Maartensdijk*, is de duur der Coöperatieve Roomboterfabriek „DE KOE”, gevestigd te Stavenisse, verlengd en zijn wijzigingen in de Statuten aangebracht.

De acte is in haar geheel geplaatst in het bijvoegsel tot de *Nederlandsche Staatscourant* van Dinsdag 4 Mei 1915, No. 103.

Namens het Bestuur,
M. C. STRENDIJK, Voorzitter.

STAVENISSE. In de dezer dagen alhier gehouden jaarvergadering van de leden der coöp. stoom-roomboterfabriek „De Koe” alhier, bleek uit 't jaarverslag, dat er in 1915 geleverd is 350359 Liter melk, waaruit geproduceerd is 12258 $\frac{1}{4}$ K.G. boter. Men had dus noodig 28 $\frac{1}{2}$ L. melk voor 1 K.G. boter. Het vetgehalte der melk was dit jaar aanmerkelijk lager dan de vorige jaren, als een gevolg van het gebrek aan voldoende krachtvoeder. De boter heeft opgebracht f 18973,27 $\frac{5}{8}$, dus gemiddeld per K.G. f 1,54 $\frac{9}{16}$. Aan de leden werd voor de geleverde melk uitbetaald f 15707,94, dus per 100 L. melk f 4,19, plus 80 pCt. taptmelk.

Er werden verzonden 899 postpakketten; verkocht werden 2754 L. volle melk en 51016 L. karnemelk.

Als bestuursleden werden herbenoemd de heeren A. C. v. Zorge, B. M. Suurland en A. H. v. d. Slikke.

Ierseksche en Thoolsche Courant, 13/05/1916; p. 1/6

LANDBOUW-VEETEELT.

— Uit het verslag van de Controlevereniging V. Z. O. S. te St-Maartensdijk over 1915, in het Zeeuwsch Landbouwblad, blijkt o. m. dat van de 161 gecontroleerde koeien en vaarzen 132 volledige melklijsten zijn afgegeven; 38 vaarzen gaven gemiddeld in 304 melkdagen 3316 K.G. melk, vetgehalte 3,30 %; de hoogste 304 melkdagen 4368 K.G. met 2,88 % vet, de laagste 220 melkdagen 1588 K.G. met 3,88 %. De 34 koeien in 500 melkdagen 4225 K.G. met 3,33 % vet; hoogste 317 melkdagen 5711 K.G. met 3,41 % vet of 214 K.G. boter, laagste in 295 dagen 2518 K.G. met 3,68 % vet of 103 K.G. boter. Er wordt ook nog in medegedeeld dat de koe, welke in 1915 de hoogste melk- en boteropbrengst gaf, dit ook in 1913—1914 deed, en wel Emma 4748 R. N. R. S., van den heer M. C. Steendijk te Stavenisse.

Ierseksche en Thoolsche Courant, 02/03/1918; p. 2/6

STAVENISSE. Van hoogerhand is de melk-prijs alhier bepaald op: afgehaald 14 cent en tehuis bezorgd 15 cent per Liter.

Ierseksche en Thoolsche Courant, 11/05/1918; p. 1/4

Tholen, den 10 Mei 1918. 4

De Burgemeester van Tholen maakt bekend, dat er Secretarie ter inzage liggen ministriele beschikkingen betreffende:

- maximumprijzen van zilver, ijzer en staal, eikels, waskaarsen, enz. soapstok, kristalsoda vetzuren;
- melkverwerking door kaasfabrieken en fabrieken van melkproducten;
- een verbod van vervoer en aflevering van doode of levende tamme konijnen;
- verbod van aflevering en vervoer van lood en tin

wijziging en aanvulling van bepalingen op het vormalen van stroo, kaf en uitschoonsel, heide, riet, enz. tot meel en verbod van vervoer van de in de beschikking genoemde artikelen;

distributie van genees- en verbandmiddelen.

Tholen, den 10 Mei 1918. 18

De Burgemeester,
J. W. WAGTHO.

LANDEBOW.

— Men schrijft ons uit Stavenisse:

Het pleit is beslist! Langen tijd heeft men er over hooren mompelen en spreken, langen tijd heeft men het vermoed, maar thans staat de droeve werkelijheid voor de deur: „De Coöperatieve Stoom-roomboterfabriek „De Koe” alhier zal in publicke veiling komen.”

In een alhier gehouden vergadering van aandeelhouders is besloten den verkoop te doen plaats hebben en wel op 10 Juli a.s. Daarmede verdwijnt de eenige industriele zaak alhier, die circa 22 jaar zulke heerlijke boter bereid en aan vele boerinnen veel werk ontnomen heeft. Door gebrek aan melk, door gebrek aan samenwerking en door het totale gebrek van eenig communicatiemiddel op dit eiland heeft men tot dit droeve besluit moeten komen.

Voor zooverre de landbouwers hun melkvee niet weg doen, ziet men op vele hofsteden weder de traditioneele karn en moet men helaas weder tot vorige toestanden terugkeeren.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 28/06/1918; p. 3/8

Openbare Verkoop te Stavenisse.

Notaris MEULENBERG te St.-Maartensdijk zal, ten verzoeken van het BESTUUR der Coöperatieve Stoomroomboterfabriek „De Koe” te Stavenisse, wegens algeheele liquidatie der fabriek, op **Woensdag 10 Juli 1918**,
publiek verkoopen:

A. 's morgens 11 uur, nieuwe tijd, in het koffiehuis van VAN DALEN:

Het Fabrieksgebouw en verderen opstal,

te Stavenisse met het **erfpachtsrecht** op den grond, groot 7 aren 21 c.a. en de tot de fabriek behorende **MACHINERIEËN**.
Te veilen in onderdeelen, combinaties en massa. De gebouwen en verderen opstal eerst voor afbraak en

B. 's namiddags 3 1/2 uur, nieuwe tijd:

De Fabrieksgereedschappen

en verderen Inventaris.

Bezichtiging Maandag en Dinsdag
8 en 9 Juli.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 08/07/1918; p. 3/4

OPENBARE VERKOOPING te STAVENISSE.

Notaris MEULENBERG te St.-Maartensdijk zal, ten verzoeken van het Bestuur der Coöperatieve Stoomroomboterfabriek „De Koe” te Stavenisse, wegens algeheele liquidatie der fabriek, op **Woensdag 10 Juli 1918**,
publiek verkoopen:

A. 's Morgens 11 uur, (nieuwe tijd), in het koffiehuis van VAN DALEN, *bij inzet*, en in het koffiehuis van VAN KOOTEN, *bij toewijzing*,

Het Fabrieksgebouw en verderen Opstal,

te Stavenisse met het Erfpachtsrecht op den grond, groot 7 A. 21 o.A. en de tot de Fabriek behorende

Machinerieën,

als:

Stoomketel, Stoommachine, Separator, merk „Alfa Ponij” Holsteinsch Stoomkarn en Boterkneder.

Te veilen in onderdeelen, combinaties en massa. De gebouwen en verderen opstal eerst voor afbraak en

B. 's namiddags 3 1/2 uur, nieuwe tijd, aan de Fabriek:

De Fabrieksgereedschappen

en verderen Inventaris, bestaande o.m. uit:

Voorwarmers,

afkoelers, ronde en ovale Roombussen, toestel voor Melkonderzoek, id. voor Watergehalte in Boter en Vetten, merk „Fucoma”, Weegbascule, Ontrooier voor Handkracht, Handkarn, Crème-Meters, Monsterflesschen, diverse Pompen, w.o. Stoom-, Zuig- en Perspomp, 40 stuks bruine Jacobs-Imaakpotten, inhoud 25 K.G., Botertobben en Spanen, Botervaten en Kistjes, groote Watervaten en Kisten, Melkvaten, Melkar op Veeren, Tafels, Stoelen, Kachels, Lampen, Lantaarn, Ladders, Brandkast en Geldkistje, Verbandtrommel, benevens: groote hoeveelheid Buizen, Afsluiters, Knieën, Sokken enz. Snij-IJzer, verschillende Bankwerk-Gereedschappen, Poulies, Verpakkingen, Planken, Boeken en hetgeen verder zal worden geveild.

Bezichtiging Maandag en Dinsdag
8 en 9 Juli.

AFLOOP VERKOOPINGEN.

— Notaris Meulenberg heeft gisteren te Stavenisse ten verzoeken van het bestuur der coöperatieve stoom-room-boterfabriek „De Koe” wegens algeheele liquidatie der fabriek, publiek verkocht: het fabrieksgebouw en verderen opstal te Stavenisse met het erfpachtsrecht op den grond, groot 7 a. 21 c.A. en de tot de fabriek behorende machinerieën.

Kooper werd A. Smits Mz. te Stavenisse voor f 4578.

STAVENISSE. Bij publieken verkoop zijn de gebouwen met machinerieën der boterfabriek „de Koe” alhier gegund aan den heer Abr. Smits alhier, voor f.4578.

Uit de hand te koop:

Een Stoomketel, 6,2 Atmosf.;

Een Stoommachine, 4 P.K.;

Een Stoomcentrifuge,
merk „Alfa Poni”;

Een HOLSTEINSCHE STOOMKARN,

Een Boterkneeder, merk „Bavaria”;

alles afkomstig van de

Boterfabriek „DE KOE”.

Te bevragen bij A. SMITS Mz.,
Stavenisse.

Na het verdwijnen van een eigen fabriek xxxxxxxxxxxxxx

lerseksche en Thoolsche Courant, 31/05/1919; p. 2/4

lets voor Tholen.

— Een melkboer te Bergen op Zoom werd beschuldigd zijn melk met 30 % water te hebben vervalscht. Voor de rechtbank beweerde hij, dat de koe „konde op haar uier” had gevat en daardoor „verdunde melk” gaf. Een deskundige verklaarde evenwel, dat geen enkele koe verwaterde melk leverde en, wat de melkboer nu ook nog meer beweerde over zijn verkouden koe, hij werd niet geloofd en hoorde 2 maanden gevangenisstraf tegen zich eischen.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 04/01/1922; p. 2/4

Prijzen melk en boter. In sommige gemeenten in het eiland Tholen wordt nog steeds 20 cents per L. voor de melk gevraagd. 't Is kras! Uit Oudenbosch lezen we, dat *aan huis bezorgd* de prijs 13 cts. is. Prima natuurboter wordt in West-Brabant verkocht voor.... 85 cts. per pond. Waaraan is dit enorme verschil te wijten?

Vlissingse Courant, 08/03/1923; p. 2/4

RECHTSZAKEN.
Melkvervalsching.

De kantonrechter te Tholen heeft den landbouwer M. G., uit Oud-Vossemeer, wegens het toevoegen van 70 % water aan zijn melk veroordeeld tot f 1500 boete. De eisch van 't O. M. was f 1000.

lerseksche en Thoolsche Courant, 16/06/1923; p. 2/4

De Arr. Rechtbank te Zierikzee heeft M. G. landbouwer en melkslijter te Oud-Vossemeer, die wegens verkoop van vervalschte en ondeugdelijke melk door het kantongerecht te Tholen was veroordeeld tot f 1500 boete, subz. 2 maanden hechtenis, in hooger beroep veroordeeld tot f 750 boete of 50 dagen hechtenis.

Bond van Melkveehouders Tholen

XX Vóór BvM – 1927 -ging melk van Tholen naar N-Brabant (Wouw en VACO Oud-Gastel)

Ierseksche en Thoolsche Courant, 11/04/1924; p. 2/4

OUD-VOSSEMEER. Maandag jl. is I. van Daalen alhier begonnen bij de landbouwers-veehouders de zoete melk op te halen voor de Wouwsche boterfabriek, zoodat het uitzondering zal worden, dat de melk op de boerderijen hier ter plaatse zelf gekarnd zal worden. Elken dag wordt de melk per voertuig naar Bergen op Zoom gebracht.

Ierseksche en Thoolsche
Courant, 18/07/1924; p. 6/6

Melklevering.

COÖP. WOUWSCHE
MELKINRICHTING
BERGEN OP ZOOM.

Degenen welke belang stellen in de levering van melk aan de Coöp. Wouwsche melkinrichting te Bergen op Zoom worden uitgenoodigd om op Zaterdag 2 Augustus 's morgens (half tien oude tijd) aanwezig te zijn in het Hotel „Zeeland”, waar dan nadere inlichtingen gegeven zullen worden.

25 31713

HET BESTUUR
v/d Coöp. Zuivelfabriek Wouw.

Ierseksche en Thoolsche Courant, 05/03/1926; p. 2/6

Veehouders van Tholen.

Vraagt alvorens Uw melk te verkoopen inlichtingen omtrent de prijzen betaald door de

53554 28

MELKFABRIEK „VACCA”

te Oud-Gastel, bij Chr. Dekkers Café, Steenbergens of bij A. J. Engelvaart, Oud-Vossemeer of bij P. Janssen, Poortvliet.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 12/03/1926; p. 9/10

OUD-VOSSEMEER. Reeds geruimen tijd wordt door een vrachtauto bij verschillende melkleveranciers melk opgehaald voor de stoomzuivelfabriek te Wouw; naar wordt medegedeeld zouden er nog meer auto's in gebruik worden gesteld om hier en elders melk op te halen.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 15/09/1926; p. 2/2

LANDBOUW EN VEETEELT.

THOLEN. Het mond- en klarwzeer, dat zoo ernstig voorkomt in het naburige Poortvliet, heeft ook in deze gemeente weer zijn intrede gedaan. Reeds zijn eenige aangiften bij den burgemeester ingediend. Men zij toch voorzichtig, vooral geen ongekookte melk te gebruiken.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 02/02/1927; p. 1/4

— Woensdag 26 Jan. werd in hotel Boogaard onder leiding van den heer H. J. Dorst van Stavenisse een vergadering gehouden tot oprichting van een Bond van Melkveehouders te St.-Annaland, als onderafdeeling van een op te richten Bond op het eiland Tholen. Van de ruim 20 aanwezige personen gaven 21 zich op als lid, welke 73 stuks koeien opgaven. In de vergadering werd een bestuur gekozen, t.w. dhr. J. Brooijmans, voorz., A. C. Geluk, vice-voorz., W. A. Boogaard, secretaris, en verder als leden van het bestuur, dhr. P. J. Nelisse en Anth. van Luijk.

Middelburgsche Courant, 26/02/1927; p. 2/8

Vereeniging tot verbetering van het Rundvee in Zeeland.

In de societeit de Vergenoeging alhier werd gister eene algemeene vergadering gehouden van bovengenoemde vereeniging, onder voorzitterschap van

.....
Op zuivelgebied is er meer leven dan gewoonlijk. Het plan bestaat in dit jaar eene excursie te organiseeren naar zuivelfabrieken in Friesland, Groningen en Brabant.

Op Tholen wordt getracht een vereeniging te stichten van de plm. 100 boeren, die melk naar Brabantsche fabrieken leveren. In Kloosterzande werd de eerste roomverwerkingsfabriek in ons land opgericht.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 06/04/1927; p. 1/4

.....
oud-voossemeer. Bij de plaatselijke coöperatie voor melkverkoop aan een fabriek hebben zich 22 leden aangesloten met ruim 100 koeien. Deze plaatselijke vereeniging maakt deel uit van een hoofdvereeniging in het eiland Tholen, waarbij ook de vereenigingen in de andere gemeenten zijn aangesloten. Het doel is betere regeling te krijgen van uitbetaling voor de melk, en, naar wordt gemeld, is een verbintenis daartoe aangegaan met de Oud-Gastelsche coöperatieve Boterfabriek. Alhier is van de plaatselijke vereeniging voorzitter geworden de heer B. G. Friderichs en secretaris C. D. Ampt M.Jz.

POORTVLIET. Alhier is opgericht een bond van melkveehouders voor melkcontrôle. Aanvankelijk zijn 50 koeien aangegeven. Tot controleur is benoemd J. J. Monteau.

LANDBOUW.

— De Brabantsche Zuivelbond zal haar alg. zomervergadering ditmaal houden te Middelburg, en wel Donderdag 19 Mei. Op de agenda is o. a. vermeld een voordracht van den heer C. Zwagerman over: „georganiseerde bestrijding der rundertuberculose”.

Aan de bijeenkomst is voorts verbonden een bezoek aan de markt, en een bezoek aan de melkinrichting en zuivelfabriek „Walcheren”, een gemeenschappelijke maaltijd in vier restaurants en een autotocht op het eiland, eindigend aan het Station Vlissingen.

— Naar wordt verzekerd gaat de verkoop van melk op bijzondere voorwaarden aan de fabriek te Wouw door melkverkoopers te Oud-Vossemeer en ook in andere gemeenten van het Eiland Tholen door en wel op coöperatieve wijze. Een aantal aangeslotenen bij de Vereeniging zal evenwel niet onmiddellijk in de gelegenheid zijn melk te leveren, daar zij nog bij contract verbonden zijn aan een andere fabriek, wat eerst in Februari 1928 vervalt. De melk zal per vrachtauto vervoerd worden en dezer dagen zullen gegadigden naar dit werk kunnen inschrijven. De melk-auto voor de Oud-Gastelsche melkfabriek blijft natuurlijk ook nog rijden.

ANNALAND. In de op Dinadag 3 Mei heden vergadering van den Bond van Melkverkoopers, afd. St. Annaland, is met groote meerderheid van stemmen besloten de melk te leveren aan de Coöperatieve fabriek te Wouw.

STAVENISSE. Met de *St. of.* van 3 December zijn verzonden afdrucken van de statuten betreffende den bond van Melkveehouders op het eiland Tholen en St. Philipsland, gevestigd alhier.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1928-02-22; p.1/4

Vergadering *Bond van Melkveehouders* - afd. St. Annaland

St.-Annaland: Vrijdag 17 Februari vergaderde bij dhr. M. C. Boogaard de afd. St.-Annaland van den Melkveehoudersbond. Aanwezig 16 leden,. In zijn openingswoord deelde de voorzitter, dhr. J. Brooymans mede, dat deze vergadering der afdeeling is belegd als voorbereiding voor de algem. vergadering, te houden op 2 Maart te Scherpenisse. Hij wees er op, dat de bond het goed meende met de melkveehouders, doch dat te St.-Ammeland de animo om toe te treden nog niet groot was.

Uit de rekening van dien penningmeester bleek, dat over 1927 was ontvangen f 43 en was uitgegeven f 34,95, alzo een batig saldo van f 9,05. De voorzitter deelt nu mede, dat tot nu toe als algemeen voorzitter functinneert dhr. Dorst van Stavenisse, doch dat deze nog nooit officieel is benoemd. Waar nu 2 Maart een algemeen voorzitter zal worden gekozen en elke afdeeling het recht heeft 2 candidaten te stellen, vestigt hij de aandacht op genoemden heer Dorst, daar deze toch reeds alle moeite heeft gedaan om de vereeniging op te richten. Na stemming worden nu door de afdeling voorgedragen voor bedoelde functie de heeren Dorst te Stavemisse en Anth. van Luijk te St.-Annaland.

De bespreking vaststelling huish. regl. wenscht men over te laten aan de algem. verg. Waar het contract met de melkfabriek te Wouw, afloopende 1 Mei, voor 1 Maart moet worden opgezegd of vernieuwd, moeten de leden zoo vlug mogelijk hun aantal koeien (waarvan ze de melk aan de fabriek willen leveren) opgeven, om daarnaar te kunnen berekenen hoeveel melk men ongeveer contracteeren kan.

Bij de rondvraag zag dhr. A. C. Geluk gaarne, dat er voor werd gezorgd, dat ook de fabriek te *Wouw*, evenals de *V.A.K.A.* dat doet, de melk 's-zomers gedurende 3 à 4 mnd. ook Zaterdagmiddag na half 5 nog weghaalde, daar bewaring in het heete seizoen tot Maandag-morgen haast ondoenbaar is. Verschillende leden vielen hem bij, waarop de voorz. beloofde op de algemeens vergadering dit punt naar voren te brengen. Hierna sloot de voorzitter de vergadering.

Ierseksche en Thoolsche Courant, 13/04/1928; p. 5/6

MELKVERVOER.

De Melkfabriek „VACCA” te Oud-Gastel wacht tot en met 21 dezer inschrijvingen af voor het vervoer van melk vanaf boerderij tot hare fabriek PER VRACHTAUTO op de routes op het eiland „Tholen” voor het jaar ingaande 1 Mei a.s. tot en met 30 April 1929.

Inschrijvingsbiljetten en verdere inlichtingen zijn verkrijgbaar ten kantore der fabriek van 8—12 uur voormiddag. 24 36190

Ierseksche en Thoolsche Courant, 27/04/1928; p. 3/4

De Coöp. Wouwsche Stoomzuivel-fabriek te Wouw wensch 36284

aan te besteden:

het melkvervoer van Tholen 16

voor het tijdvak van 1 Mei 1928 t/m 30 April 1929.

Inschrijvingsbiljetten worden ingewacht vóór 30 April; nadere inlichtingen ten kantore der Wouwsche melkrijsrichting te Bergen op Zoom.

Ierseksche en Thoolsche Courant, 25-05-1928; p. 2/6

SCHERPENISSE, Woensdag werd in hotel Rijstenbil de jaarvergadering van den **Bond van Melkveeouders in het eiland Tholen** gehouden, welke goed bezocht was.

De heer C. O. Hage deelde mede, dat van den voorzitter bericht van verhindering was ingekomen, zoodat hij als zoodanig diens plaats innam. Spr. heette allen hartelijk welkom en knoopte aan zijn welkomswoord vast een overzicht van hetgeen in het afgelopen jaar was geschied en hoe de vereeniging was tot stand gekomen. Zoo memoreerde hij, dat, op initiatief van de heeren Dorst en Hage, de melkveeoudersbond was opgericht, die op het standpunt staat om de belangen van de melkveeouders in dit eiland te behartigen en het product van den melkveestapel zoon voordelig mogelijk te verkoopen. En hiervoor past wel een bijzonder woord van dank aan de afd. Scherpenisse, die een zoo krachtigen stoot aan de oprichting heeft gegeven.

En als men vraagt of er in het afgelopen boekjaar succes is verkregen, dan zegt men volmondig ja, en dit is ook het geval met het ingetreden jaar. Was men eerst afhankelijk van den prijs dien men van *Vacca* ontving, thans kan men aan *Wouw* leveren tegen beteren prijs en ontvangt men ook elders meer, en dit is te danken aan de organisatie, daar zonder deze het nimmer zoude zijn gelukt om een beteren prijs te krijgen. In dit verband wees de voorzitter er op, dat Wouw een coöperatieve fabriek is, en dat, daar dus winst is uitgesloten, indien men het eene jaar voor de melk iets minder heeft ontvangen, dit het volgende jaar aan de leveranciers ten goede komt, daar dan de prijs kan worden verhoogd.

Spr. hoopt dan ook, dat, waar er bij de oprichting zooveel enthousiasme heeft geheerscht, dit zal blijven bestaan. Hij herinnert, dat minister Kan vorige week in Zeeland is geweest en er op heeft gewezen, dat in den tegenwoordigen tijd er zonder organisatie niets meer is te bereiken. Hij wekte op om de richtlijnen waarmede de bond is opgericht te blijven houden.

Als commissie tot nazien der rekening worden aangewezen de heeren Van Luyk te St. Anna-land, Steendijk te Stavenisse en Duinhouwer te Scherpenisse.

De rekening wordt goedgekeurd met in ontvang *f*135, uitgaaf *f*110,32 en een batig slot aan wijzend van *f*20,68.

De voorzitter merkt op, dat er eigenlijk een tekort is, doordat niet in de rekening is opgenomen de kosten veroorzaakt door het doen opmaken van de statuten, hetgeen een bedrag van *f*95 vordert. Men meende dat het beter was om dit bedrag in de rekening van 1928 te doen vloeien, omdat er dit jaar tal van uitgaven zijn die verband hielden met de oprichting, die thans niet meer behoeven te worden uitgegeven.

Hierna deelt de commissie bij monde van den heer Duinhouwer mede, dat er geen bezwaren zijn de rekening goed te keuren.

De voorzitter dankt de heeren voor de gedane moeite en dankt tevens den heer Tazelaar als secr.-penn., voor hetgeen hij als zoodanig verrichtte. Voortaan zal er ieder jaar een verslag worden uitgebracht omtrent den toestand der vereeniging.

De vergadering besluit om aan den secretaris Penningmeester een tegemoetkoming van *f*25 per jaar te geven.

Als commissie tot nazien der rekening 1928 werden aangewezen de heeren J. W. Hage te Oud-Vossemeer, C. L. Geluk te Tholen en M. C. van Ast te Poortvliet.

De voorzitter deelde mede, dat is overwogen om een excursie te houden naar de zuivelfabriek te Wouw. Wellicht zou het aanbeveling verdienen om daar per autobus of auto heen te gaan en dan de vrouwen mee te nemen, die vanzelfsprekend wel belang zullen stellen in de verwerking van het product. Ook zouden eenige stallen kunnen worden bezocht in de omgeving van Wouw, hetgeen wel leerzaam zou kunnen zijn.

Hieromtrent worden nog eenige opmerkingen gemaakt, waarna besloten werd om deze zaak te laten voorbereiden door het Dag. Bestuur.

Bij de rondvraag werden nog eenige inlichtingen verstrekt, waarna de voorzitter de vergadering sloot, onder dank voor de vele medewerking totnogtoe ondervonden en met een warm woord van opwekking om mede te werken tot uitbreiding van den *Bond van Melkveehouders in het eiland Tholen*,

Zuivelconsulent C. Winterman (N-Brabant) schrijft dat er in 1928 ca. 3 mln. K.G. Melk naar een tweetal Brabantse fabrieken – Wouw en Roozendaal – gaat. (Dit is – zeer grof - ca. 50 % van alle melk!) ⁵ Zie ook knipsel uit 1933 over de verdeling v.d. Zeeuwse melk in 1932

5) Bouman blz. 350; In 1933 waren er ca. 2000 melkkoeien in Tholen en St-Philipsland – á 3000 K.G. / per koe = 6 mln. K.G.

Ierseksche en Thoolsche Courant, 15/06/1928; p. 2/6

oud-VOSSEMEER. Een zeer ernstig ongeluk had vorige week plaats doordat in de nabijheid van de Blauwe Sluis onder Steenberg, een der melkauto's van den heer Anth. Engelvaart alhier, plotseling van een steilen dijk stortte. De chauffeur C. van der Stel werd er uit geslingerd en bleef eenigen tijd op pl.m. 6 M. afstand bewusteloos liggen. Gelukkig bleek zijn toestand niet ernstig en hij kon huiswaarts worden gebracht met een bezaarden voet en een kwetsuur aan een der beenen. Thans loopt hij reeds rond, hoewel eenigszins gebrekkig. De auto zelf is zoo goed als totaal vernield, maar, zoo zegt men, ze is verzekerd. Van de pl.m. 3000 L. te vervoeren melk naar „Vacca” te Oud-Gastel, ging ongeveer de helft verloren.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 12/11/1928; p. 4/4

Gevraagd, voor zoover noodig op iedere gemeente van het eiland Tholen, een Voormelker(ster).

Zich aan te melden bij de Voorzitters der afdelingen van den Bond van Melkveehouders.

Ierseksche en Thoolsche Courant, 30/11/1928; p. 2/6

ZINDELIJKE MELKWINNING.

Dat er in den tegenwoordigen tijd heer wat meer zorg wordt besteed dan vroegel aan een melkwinning, die aan de eischen van de hygiëne beantwoordt, blijkt o.a. wel uit het feit dat verschillende veehouderleveranciers der Melkfabriek „Vacca” te Oud-Gastel een diploma konden behalen voor het gedurende een geheel jaar leveren van melk, die uit het oogpunt van zindelijkheid niets te wenschen overliet.

Bij den heer Chr. Dekkers te Steenberg en in het café Rampart te Oud-Vossemeer waren door de fabriek „Vacca” uitgereikte diploma's te bezichtigen en wij noteerden de namen van 15 veehouders uit de omgeving van Tholen waaronder er 5 waren die reeds meer dan eens zoo'n diploma konden bemachtigen.

Zonder twijfel zullen meerdere veehouders zich gedronnen gevoelen ook eens te trachten hun naam onder de diploma verwervers te doen stellen.

Ierseksche en Thoolsche Courant, 12/04/1929; p. 5/6

Vervoer 1 Mei 1929 t/m 30 April 1930.

Inlichtingen voor bovenstaand vervoer worden ingewacht uiterlijk op vrijdag 20 dezer; inlichtingen te bekomen ten onzen kantore op zaterdag 15 tot en met Donderdag 18 dezer van 8 tot 12 uur 's ocht.

„HOLLANDIA”.
Holl. Fabr. v. Melkproducten en Voedingsm. N. V.
AFD. VACCA”.

STEL, 13 April 1929.

28 37638

INGEZONDEN STUKKEN.
(Buiten verantwoording der redactie)

OPEN BRIEF AAN ALLE MELKVEEHOUDERS OP ' T EILAND THOLEN.

Dezer dagen had ik het genoegen als voorzitter ven den *Bond van Melkveehouders op ons Eiland* de diploma's te mogen uitreiken aan 35 deelnemers en deelnemers der eerste cursussen op het Eiland Tholen. De heer Sietema wees er op, dat niet alleen de zindelijkheid door deze manier van melken ten zeerste wordt bevorderd, maar ook, dat het vetgehalte door beter uitmelken hooger is, en de melkgift vermeerdert.

Stel dat de melkgift 100 liter per jaar en per koe meer is, en het vetgehalte een tiende procent hooger, dan zou dit bij een gemiddelde melkgift van 3600 liter per jaar en per koe, bij een waarde van 3 cent per procent vet, een meerdere opbrengst geven van *f* 10,80 per koe. Voorwaar wel een bedrag, dat tot ernstig nadenken aanleiding geeft, en een aansporing mag zijn om allen, die met het melken belast zijn, aan de eerstvolgende cursussen te laten deelnemen. Wanneer we aannemen, dat op ons eiland Tholen zoo ongeveer 2000 koeien gemolken worden en dat hiervoor noodig zijn 400 melksters of melkers en we nu met de voormelksters en voormelkers een 40-tal gediplomeerden hebben, dat is 10 pCt., dan mogen we over deze eerste uitkomst zeer tevreden zijn. De weinigen, die thans niet geslaagd zijn door bijkomende omstandigheden, zullen zeker met dubbele ambitie opnieuw van de gelegenheid gebruik maken, hopende op beter succes.

Dat het zoo zijn moge!

Hoogachtend,
H. J. DORST.

Stavenisse, 21 December 1929.

LANDBOUW EN VEETEELT.

ST.-ANNALAND. Jaarvergadering van den *Bond van Melkveehouders en Controlevereeniging*. Voorz. dhr. J. Brooymans. Aanwezig 17 leden. Hoewel het ledental in 1929 slechts met 1 vermeerderde, steeg het aantal gecontroleerde koeien van 95 tot 150.

Rekening 1929 controlevereeniging: batig saldo *f*32; kassaldo *f*17,73. Rekening aanbesteding veevoeder: nadeelig saldo *f*2,13. Rekening melkbond: batig saldo *f*18,40.

Uit het jaarverslag van den controleur noemen we: De gehouden keuring op 27 Mei was een succes. Niet minder dan 25 koeien werden ingeschreven in het stamboek, waarvan verscheidene met 80 en meer punten. De gezondheidstoestand was zeer goed. Hoewel het weer in 1929 niet gunstig is geweest voor de melkgift, blijkt uit de bijgehouden lijsten, dat wij nog aan de spits staan op ons eiland. De melkprijs was niet zoo hoog als vorige jaren. De veeprijs is goed.

Van de 13 leerlingen van de gehouden melkcursus deden er 10 examen, waarvan aan 7 het diploma kon worden uitgereikt. Thans hebben zich 7 leerlingen aangemeld, wat echter niet genoeg is om te kunnen aanvangen. Er moeten er minstens 10 zijn. De proef met de aanbesteding van krachtvoeder heeft goed voldaan. De 2 aftredende bestuursleden, de heeren A. C. Geluk en P. Nelisse, worden herbenoemd, evenals de controleur, dhr. J. v. Luijk.

De liefhebbers worden vrijgelaten hun contract, met Wouw weer voor een jaar te verlengen. De voorz. kon mededeelen, dat vermoedelijk door het Ned. Rundveestamboek een prima stamboekstier zal worden gezonden.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 09/04/1930; p. 2/4

Aanbesteding Melkvervoer
van de route
Stavenisse-St.-Annaland-Bergen-op-Zoom,
voor het tijdvak 1 Mei 1930 tot 1 Mei 1931

Nadere inlichtingen te verkrijgen ten kantore der Coöp Wouwsche Melkinrichting Koevoetstraat 47, Bergen-op-Zoom.

De inschrijvingsbiljetten moeten ingeleverd worden **vóór 13 April s.s.**, ten kantore te Bergen-op-Zoom.

Coöp. Zuivelfabriek Wouw.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 07/11/1930; p. 10/10

Voormelkers(sters).

Zij, die den leeftijd van 16 jaar hebben bereikt en die deel wenschen te nemen aan de te houden

Melkcursussen op het Eiland Tholen,
te beginnen eind dezer maand of begin December, kunnen inlichtingen bekomen bij den Voorzitter van den Bond van Melkveehouders op iedere Gemeente van dit eiland of bij den Secretaris van den B. v. M.,

A. J. J. TAZELAAR, Stavenisse.

ST.- ANNALAND. Vrijdag 6 Maart vergaderde de **Bond van Melkveehouders**, de contróle-vereening en de vereening tot gezamenlijke aankoop van krachtvoer ten huize van dhr. M. C. Boogaard. De voorzitter dhr. Brooijmans heette allen welkom. Hij betreurt het, dat de controle-vereening eenigszins is verzwakt, doch ze is toch nog wel de sterkste van 't geheele eiland.

De verschillende rekeningen luiden als volgt: contrólevereening, ink. *f* 719,35; uitg. *f* 680,66; goed slot *f* 38,69; reserve *f* 17,73; totaal saldo *f* 56,42; bond van melkveehouders, ink. *f* 24; uitg. *f* 15,41; goed slot *f* 8,59; reserve *f* 18,40; totaal saldo *f* 26,99; aankoop van krachtvoer, ink. *f* 5,33; uitg. *f* 7,37; nadeelig slot *f* 2,04; vorig jaar *f* 2,13; totaal nadeelig saldo *f* 4,17. Dit nadeelig saldo is gebracht op uitgaven van den Bond van Melkveehouders.

Het bestuur had besloten geen krachtvoer aan te besteden, daar men geen animo bemerkte. Dhr. Kooijman bejammert dit, daar voor zoodanige aankoop niet alleen de lagere prijs den doorslag moet geven, doch ook het onderzoek op gehalte enz.

Uit het verslag van den controleur stippen we aan, dat 50 koeien ter keuring kwamen, waarvan 7 stuks in het stamboek werden geplaatst. De indruk van de keuringscommissie was uitstekend. Enkele koeien behaalden meer dan 80 punten. Het keuringsterrein (met koolasch bestrooid) was minder geschikt, De commissie zou het beschikbaar stellen van prijzen ten zeerste toejuichen.

Op 31 Dec. waren 94 koeien aan de contróle onderworpen. De beste daarvan had gegeven 7013 k.g. melk met 3,13 % vet in 308 dagen. De 10 beste gemiddeld 5860 k.g. melk met 3,19 % vet in 310 dagen. In totaal weren opgemaakt 128 melklijsten met 536,218 k.g. melk en 426,44 % vet in 37997 dagen, of gemiddeld per koe 4111 k.g. melk met 3,33 % vet in 296 dagen.

In het eerste jaar der vereening was dit gemiddelde 3346 k.g. melk met 3,24 % in 300 dagen, dus een verschil per koe van 775 k.g. melk met 0,09 % vet. In de 1e jaren kwam dikwijls voor een melkgift van minder dan 3000 k.g. Nu na 3 jaren contróle komt dit slechts hoogst zelden meer voor. De melkcursus was weer een succes. Alle 7 deelnemers slaagden voor het diploma. Uit het verslag trekt de controleur de conclusie dat een boer met goede koeien en een prima melker er nog wel kan komen. De voorzitter concludeert hieruit, dat de vereening nog zeer goed reden van bestaan heeft.

Het aftredende bestuurslid, dhr. W. A. Boogaard, wordt bij acclamatie herkozen. Uit de vergadering gaan nu stemmen op om als afdeeling uit den Bond van Melkveehouders te treden. Niemand heeft nog ooit nut gezien van dien Bond. Ook de voorzitter, tevens lid van het hoofdbestuur, beaamt dit. De verplichte levering van melk als lid dezer vereening aan de melkfabriek „Wouw” is ook geen succes, aangezien „Vacca” meer uitbetaalt. Ook de kwestie van de bushuur geeft ontstemming. Bij contract was bepaald, dat ieder lid per week *f* 0,04 bushuur zou betalen en dat dan na 3 jaar de bussen eigendom waren van den melkleverancier. De meesten betalen nu al bijna 4 jaar en hooren maar niets van eigendom. Na allerlei besprekingen wordt met algemeen stemmen besloten als afdeeling uit den Bond te treden.

Bij de rondvraag brengt dhr. Kooijman de horzelbestrijding ter sprake. Hij doet het voorstel, dat de controleur de bestrijding gratis ter hand zal nemen voor het vee van de leden en de niet-

leden f0,10 per beest (2 maal bestrijding) te laten betalen. Daar de controleur zich hiermee kan vereenigen, wordt dit voorstel aangenomen. Voor de eerstvolgende vee keuring stelt het bestuur voor, een aanvraag te richten tot de Landbouwvereniging en het gemeentebestuur om een of meer medailles beschikbaar te stellen. Dit wordt goedgevonden, evenals het voorstel van dhr. A. C. Geluk om een dergelijke aanvraag te richten tot de melkfabrieken „Wouw” en „Vacca”. Ook de contróle vereeniging zal twee medailles geven, doch deze alleen voor koeien van leden der vereeniging. Tevens zal het bestuur uitzien naar een beter (gras)-terrein.

Tenslotte wordt nog besloten, den secretaris f10 per jaar vergoeding te geven voor zijn werkzaamheden en dit met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1930.

Ierseksche en Thoorsche Courant, 15/04/1932;

Aanbesteding Melkvervoer.

DE COÖP. ZUIVELFABRIEK
TE WOUW wenscht aan te
besteden :

**het vervoer der melk van
van het eiland Tholen
naar de afd. Melkinrich-
ting te Bergen op Zoom.**

De voorwaarden liggen ter
inzage aan het kantoor der Melk-
inrichting te Bergen op Zoom,
Koevoetstr. 47. 23 41402
De inschrijvingsbiljetten moeten
binnen zijn voor 20 April a.s.

Goessche Courant, 01/11/1932; p. 4/6

THOLEN.

Melkoorlog.

STAVENISSE. Nadat de melkprijs eenigen tijd geleden, eerst van 10 op 8 en daarna op 7 cent per liter was gebracht, hebben eenige melkleveranciers alhier Zaterdag besloten den melkprijs te zetten op 9 cent per liter. Denselven avond werd er in de gemeente door den omroeper den raad aan de ingezetenen gegeven om Maandag van géén dier leveranciers melk te kopen.

Goessche Courant, 09/11/1932; p. 2/6

— Aan den melkoorlog over de melkprijzen te Stavenisse is een eind gekomen, doordat alle leveranciers thans den prijs van 8 cent hebben aangenomen

Ierseksche en Thoolsche Courant, 07/04/1933; p. 3/4

BOND VAN BOERENBOTER- PRODUCENTEN.

Boteropkoop

Zaterdag 15 April a.s.

en zoo vervolgens om de 14 dagen telkens van 10—12 uur v.m. in het veilingslokaal te THOLEN.

Zij, die willen leveren, moeten uiterlijk 5 dagen vóór den leveringsdag aan het kantoor, adres C. ZWAGERMAN, O.-I. Huis te MIDDELBURG, opgeven aantal K.G. boter, dat men wil leveren.

Bij levering door middel van een handelaar dan opgeven diens naam en woonplaats.

Vervoerbewijs en inlichtingen worden tijdig toegezonden.

Deze boter moet niet worden opgemaakt en gestempeld.

Zij, die geen opgave zenden, kunnen geen boter leveren.

42531 31 DE COMMISSIE.

Ierseksche en Thoolsche Courant, 07/04/1933; p. 3/4

Inschrijving Melkvervoer.

Zomerhalfjaar

1 Mei-31 October 1933.

Op 18, 19 en 20 dezer zijn te onzen kantore inlichtingen te bekomen betreffende de inschrijving voor het MELKVERVOER vanaf de boerderij gedurende het tijdvak 1 Mei t/m 31 October a.s.; inschrijvingsbiljetten ten kantore der fabriek in te leveren op 21 en 22 dezer.

„HOLLANDIA” N. V.
Afd. „VACCA”.

42531 23 Oud-Gastel.

Vissingsche Courant 11/08/1933; p. 1/6

Melkproductie en -verwerking in Zeeland.

Blijkens de gegevens, voorkomende in het jaarverslag over 1932 van den Rijkszuivelconsulent voor Zeeland

Van de tien Zeeuwsche zuivelfabrieken is die te Goes in den loop van het jaar gelijkdeerd. Vanuit Tholen is 2.600.000 liter melk verzonden naar een tweetal Brabantsche fabrieken,

lerseksche en Thoolsche Courant, 13/04/1934; p. 2/4

INSCHRIJVING MELKVERVOER.

ZOMERHALFJAAR I MEI—31 OCTOBER 1934.

Op 11 en 12 dezer zijn te onzen kantore inlichtingen te bekomen betreffende de inschrijving voor het melkvervoer vanaf de boerderij, gedurende het tijdvak I Mei tot en met 31 Oct. a.s.; inschrijvingsbiljetten ten kantore der fabriek in te leveren op 21 dezer.

„HOLLANDIA” N. V.
Afd. „VACCA”
OUD-GASTEL.

43514 40

lerseksche en Thoolsche Courant, 27/04/1934; p. 2/4

Melkvervoer.

De COÖPERATIEVE ZUIVELFABRIEK „WOUW” wenscht aan te besteden het melkvervoer van het eiland Tholen naar hare fabriek te Bergen op Zoom. Inschrijvingsbiljetten in te leveren vóór 25 April a.s. Nadere inlichtingen ten kantore der fabriek te Bergen op Zoom. 28 43540

lerseksche en Thoolsche Courant, 04/05/1934; p. 4/4

VERGADERING Z. L. M.

Woensdagavond hield de Kring Tholen en St. Philipsland der Z.L.M. in de zaal van Mej. Wed. Hoek haar algemeene Vergadering. Aanwezig waren 158 leden.

De heer H. J. Dorst wilde nog iets in het midden brengen omtrent den Bond van melkveehouders. Hij zou deze gaarne weer nieuw leven in willen blazon, maar daar is geld voor noodig en nu vraagt hij f 25 aan den Kring.

De voorzitter antwoordt dat dit op de bestuursvergadering besproken kan worden.

lerseksche en Thoolsche Courant, 05/10/1934; p. 6/8

INSCHRIJVING MELKVERVOER.

Winterhalfjaar
I November 1934—30 April 1935.

Op 10 en 11 dezer zijn ten onzen kantore inlichtingen te bekomen betreffende de INSCHRIJVING VOOR HET MELKVERVOER, vanaf de boerderij, gedurende het tijdvak I November 1934 t/m 30 April 1935. Inschrijvingsbiljetten ten kantore der fabriek in te leveren op 20 dezer tot s' middags 12 uur

50 43794

„HOLLANDIA” N.V.
Afd. „VACCA” Oud-Gastel.

Vlissingse Courant, 23/05/1935; p. 1/8

GOES**Keuringsdienst van Waren.**

Aan het verslag omtrent de bevindingen en handelingen van den Keuringsdienst van Waren in het gebied Goes over het dienstjaar 1934, is het volgende ontleend :

In het laboratorium werden 11798 monsters onderzocht, waaronder 8314 monsters melk.

Door de keurmeesters moeten ruim 5000 kruideniers-, bakkers- en slagerswinkels, ruim 1700 melkverkoopers en ruim 1000 consumptieijverkoopers, fabrieken, mole-

Om tijdig de melk te bemonsteren in Oost-Vlaanderen moet gereisd worden met de bootverbinding van 6.35 van Hansweert, zoodat 5.45 's morgens vanuit Goes moet worden vertrokken. Voor West-Zeeuwsch-Vlaanderen wordt de bootverbinding van 6.15 uit Vlissingen genomen, zoodat om 5.15 's morgens uit Goes wordt vertrokken. Naar Schouwen wordt 's morgens 4.30 de reis aanvaard en voor Tholen 5.15.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 24/10/1935; p. 2/4

THOLEN. Nieuwe telefoonaansluitingen C. B. Kodde, no. 85; C. L. Geluk 85.

Als een bijzonderheid kunnen wij vermelden dat een koe van den heer P. Goorden, geboren in 1925, gaf in 327 melkdagen 7564 k.g. melk, met een vetopbrengst van 298.8 k.g. en een vetgehalte van 3.95 pct. Een andere koe geboren 1928 en afstammeling van no. 1 in 275 melkdagen 6474 k.g. melk met een vetopbrengst van 259.6 k.g. en een vetgehalte van 4.01 pct. Een afstammeling van no. 2, geboren 1932, gaf in 263 dagen 4581 k.g. melk, met een vetopbrengst van 170 k.g. en een vetgehalte van 3.17 pct. Waar deze opbrengsten en gehalte vet zeldzaam zijn, maken wij hiervan melding.

1937

Melkfederatie in:

Stavenisse - 17 aug.

Poortvliet - 21 aug

Scherpenisse - 26 aug

Zierikzeesche Nieuwsbode, 17/08/1937; p. 2/4

STAVENISSE.

— Vrijdagavond j.l. kwamen de melkslijters uit deze gemeente bijeen in hôtél Potappel, teneinde te trachten een organisatie van verkoopers van consumptiemelk op te richten. Uit de besprekingen bleek wel, dat redelijke toestanden op het gebied van de verkoop van melk een groot veehoudersbelang inhielden. Een maatregel met een tastbaar, nuttig effect is het bevorderen van redelijke consumptie-melkprijzen en ordelijke toestanden op het gebied van de melkdistributie.

Het meerendeel der aanwezigen bleek in principe wel genegen om zich aan te sluiten bij een op te richten organisatie. Binnenkort zal getracht worden de zaak definitief haar beslag te doen krijgen.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1937-08-21; p.2/4

POORTVLIET. Door de melkslijters dezer gemeente werd in het hotel van dhr. P. Geene, een vergadering gehouden, welke waren uitgenoodigd door dhr. S. Noom, voorzitter der Landbouwvereniging alhier, ten einde te trachten een organisatie van verkoopers van consumptiemelk op te richten. Dhr. E. Noom, welke eenige circulaire's had ontvangen van dhr. Zwagerman, Rijkszuivelconsulent in Zeeland, hield hier over een bespreking, Waaruit bleek dat dit voor melkslijters, aangezien dat redelijker toestanden op het gebied van den verkoop van melk komen, voor de veehouderij van groot belang is. Het is 'n maatregel te nemen tot het bevorderen van redelijke consumptie melkprijzen en ordelijke toestanden op het gebied van melkverkoop.

Hierop werd door de aanwezigen besloten tot een organisatie over te gaan, waarna een commissie werd gekozen, die later een voorzitter met penningmeester benoemden, zoodat binnenkort deze organisatie in werking zal treden Als voorzitter werd gekozen dhr; W. E. A. de Rijke, terwijl als penningmeester werd benoemd C. Geuze Pz.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 26/08/1937; p. 2/4

SCHERPENISSE.

— Alhier worden ook pogingen in het werk gesteld door melkveehouders en slijters, om te trachten een organisatie van verkoopers van consumptiemelk te verkrijgen. Een concept-reglement is vastgesteld, terwijl aan slijters een afschrift zal worden toegezonden. Binnenkort zal een vergadering worden belegd, waarin een bestuur wordt gekozen, wanneer eventueel tot oprichting van een dergelijke vereeniging zou overgegaan worden.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 04/09/1937; p. 2/4

THOLEN. Deze week is alhier opgericht een bond van Melk- en Zuivelbe-reiders voor Tholen en omgeving. Tot bestuursleden zijn gekozen: A. Kot, voorzitter; J. Quist, secr.-penningm.; C. B. Kodde en A. Moeliker, bestuursleden.

THOLEN.

Regeling van den melkprijs.

OUD-VOSSEMEER. Naar de Thoolsche Crt. verneemt hebben de melkveehouders zich bij overeenkomst georganiseerd, teneinde maatregelen te nemen in het belang van den melkhandel. Er is een afsprakencommissie benoemd, waarvan voorzitter is de heer J. M. Pipping, secr. penningmeester de heer P. Polderman, bestuursleden de heeren J. B. Tholenaar, J. v. Vossen en D. M. v. d. Zande. De melkprijs is bepaald op 10 cent per liter.

4-11 werd ze weer terug
gebracht naar 8 cent

— Door den Bond van melkveehouders is de prijs van de consumptiemelk gebracht van 8 op 9 cent per liter.

1938

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1938-11-26; p. 114

LANDBOUW EN VEETEELT

Melkveehouders uit Tholen

St.-MAARTENSDIJK: Dinsdagmiddag j.l. werd in de groote zaal van hotel *Nelisse* te St.-Maartensdijk een vergadering gehouden van melkveehouders uit het geheele eiland, teneinde te trachten een vereeniging tot bestrijding van de tuberculose op te richten.

Op een voorvergadering was reeds het groote belang van de bestrijding der t.b.c. onder het melkvee uiteengezet. Waar alle veehouders op deze vergadering hiervan doordrongen bleken, werd tot definitieve stichting eener vereeniging tot bestrijding der rundvee-t.b.c. besloten.

Besloten werd, dat het bestuur uit 7 personen zal bestaan en wel uit elke gemeente één veehouder. In het bestuur werden achtereenvolgens gekozen de heeren: A. L. Hage te St.-Maartensdijk, W. Boogerd te St.-Annaland, W. van Engelen te Oud-Vossemeer, C. L. Geluk te Tholen, Joh.s A. Nieuwenhuijzen te Poortvliet, M. Duijnhouwer te Scherpenisse en C. Steendijk Cz., Stavenisse. De twee eerstgenoemden zullen resp. als voorz. en secr; penn. optreden.

Conform het concept werden statuten en huishoudelijk reglement vastgesteld. De kosten van het tuberculineeren zullen bedragen *f*0.85 à *f*0,40 per dier. Waar de opgerichte vereeniging een z.g. A-vereeniging is, daar zullen de leden via de Rijkssubsidie pl.m. *f*0.40 per getuberculineerd dier terug ontvangen.

Er dient op gewezen te worden, dat de regeering als voorwaarde voor het toekennen der subsidie stelt, dat het tuberculineeren door veeartsen zal geschieden en niet door z.g. „druppelaars”.

Het Kon. Ned. Landbouwcomité tracht echter deze bepaling ingetrokken te krijgen, omdat het werk betrekkelijk van eenvoudigen aard is. De veeartsen zouden zich dan uitsluitend kunnen belasten met het beoordeelen der reactie en het klinisch onderzoek.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 17/02/1940; p. 5/5

Woensdagavond hield de Melkfederatie, afd. Poortvliet, in het hotel van A. J. Kesteloo, onder voorzitterschap van dhr. W. de Rijke, haar algemeene ledenvergadering. Aanwezig waren 13 leden. De rekening welke door de boekcontrole was nagezien, werd in orde bevonden. De aftredende bestuursleden de heeren W. C. A. de Rijke en H. L. Niemantsverdriet, werden herkozen. Tot afgevaardigden voor de Kring Tholen werden gekozen de heeren W. C. A. de Rijke en W. A. Ista. Hierop volgde een belangrijke mededeeling betreffende de melkbezorgers, waarover flink werd gediscussieerd

Ierseksche en Thoolsche Courant, 24/02/1939; p. 2/3

POORTVLIET. Dinsdagavond hield de Melkfederatie afd. Poortvliet in het hotel de Gouden Leeuw een algemeene ledenvergadering. Voorzitter de heer W. de Rijke Az. Benoeming 2 bestuursleden, daar aftredend waren D. H. Uijl en M. van As, die beiden weer werden herkozen. Hierop volgde benoeming voor twee afgevaardigden naar de algemeene ledenvergadering, waarvoor werden gekozen H. Niemantsverdriet en M. van As. Verder werden nog behandeld voorkomende zaken, waarop de rondvraag volgde en over werd gegaan tot sluiting.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 06/03/1941; p. 7/8

— Maandagavond hield de Melkfederatie afd. Poortvliet haar algemeene jaarvergadering in het café W. J. Gunter. Voorzitter dhr. W. C. A. de Rijke. Het bestuur stelde voor om ieder lid f 0,25 contributie per jaar te laten betalen, tot het verkrijgen van een kas, daar men met geen nadeelig slot het jaar in kan gaan. Dit werd door de leden aangenomen. Met algemeene stemmen werd het bestuur herkozen. Tot afgevaardigden naar de Kring werden gekozen de heeren W. C. A. de Rijke en P. v. d. Male. Na rondvraag volgde sluiting.

Kantongerecht Bergen-op-Zoom

De uitbreiding van de verbodsbepalingen om orde te scheppen in ons maatschappelijk leven, heeft een omvang bereikt, die zich onwillekeurig demonstreert in het aantal overtredingen, dat hier en daar wordt opgespoord en vervolgd. De rol voor de zitting van

Mej. M. V. te Steenbergen, die al jaren melk had verkocht en dit nu in den laatsten tijd onder de auspiciën van den desbetreffenden bond, had, blijkens het getuigenis van den verbaliseerenden agent van politie aldaar, en krachtens de bewering van den zuivel-controleur, zonder vergunning, melk verkocht tegen den prijs van 11 cent per liter, alzoo lager dan de vastgestelde prijs.

De juffrouw beweerde dat de vergunning was ingetrokken, ook bij anderen, die eveneens, toen er niet aan de „Vacca” kon geleverd worden, de melk liever van de hand deden voor 11 cent dan haar te moeten weggoeien. Thans levert ze weer wel aan die fabriek. De Ambtenaar vorderde f 5 of 5 d., waartegenover de kantonrechter deze zaak, die feitelijk niet berustte op eigen wetenschap, aanmerkelijk lichter opvatte en haar reduceerde tot f 0,50 of 1 dag.

T.B.C.-bestrijding bij Rundvee op Tholen en St.Philipsland

SCHERPENISSE: Bovengenoemde vereeniging hield onder voorzitterschap van dhr. A. L. Hage van St.-Maartensdijk, in hotel Groenewege te Scherpenisse, een algemeene vergadering.

De ontvangsten hadden bedragen *f* 841,30 en de uitgaven *f* 808,48, goed slot *f* 32,82. Het reservefonds bevat *f* 75. In het boekjaar 1939-1940 waren 823 stuks vee onderzocht. Het aftredende bestuurslid, dhr. J. A. van Nieuwenhuijzen, werd als zoodanig herkozen.

Medegedeeld werd, dat binnen eenigen tijd de aansluiting van alle bedrijven, die consumptie-melk leveren, verplichtend zal worden gesteld, omdat de Overheid terdege doordrongen is van de groote sociale waarde voor de volksgezondheid, die aan een doelbewuste bestrijding van de T.B.C. bij het rundvee verbonden is.

In 1939 waren er 47 deelnemers aan de bestrijding met 26 stallen vrij; dit jaar 52 deelnemers met 35 stallen vrij. Aan 14 leden werd het certificaat verstrekt dat hun stallen reeds 3 jaar vrij zijn.

Een verkeerde opvatting bij de nietaangeslotenen is, dat men denkt, wanneer men een dier lijdende aan open t.b.c. opruimt, daardoor financiële schade lijdt. Dit is onjuist. Rijk en Provincie geven n.l. een toeslag op de geschatte waarde, totaal *f* 35. Door den veearts Steendijk werd medegedeeld, dat de thans gevolgde inspuitmethode beter voldoet dan de voorheen gevolgde druppelmethode. Hoofdzaak blijft echter het afzonderen van de reactiedieren.

De Melkfederatie zal in de toekomst propaganda -maken om uitsluitend melk verkocht te krijgen van T.B.C.-vrije stallen en zulks op advies van den Zuivelconsulent.

Het is dus voor de niet-aangesloten consumptie-melkers hoogst noodzakelijk, dat zij zich ten spoedigste bij de T.B.C.-bestrijding aansluiten.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 02/03/1941; p. 2/4

ST.-ANNALAND. Algemeene vergadering van de Melkfederatie, afdeling St.-Annaland, onder voorzitterschap van den heer C. J. J. Kooijman. Deze herinnerde er in zijn openingswoord aan, dat het afgelopen jaar, naast allerlei narigheid voor iedereen, ook veel moeilijkheden voor de vereeniging meebracht.

Werd in andere gemeenten reeds in October 1940 de prijs van de melk verhoogd tot 14 cent per liter, hier gingen daartoe eerst enkele weken geleden over, omdat nu door goedkeuring van hoogerhand geen vrees meer behoefde te bestaan voor ontduiking van dit besluit. Een lichtpunt mag genoemd worden het feit, dat door de moeilijkheden, verbonden aan het vervoer naar de fabrieken, de standaardisatie van de melk hier niet doorgevoerd kon worden, zoodat de leden nog steeds in staat zijn de gewone melk aan hun afnemers te leveren.

De rekening wees aan: ontvangsten f 28,68, uitgaven f 26,93, saldo f 1,93, reserve f 23,86, kas f 25,79.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 06/03/1941; p. 7/8

— Maandagavond hield de Melkfederatie afd. Poortvliet haar algemeene jaarvergadering in het café W. J. Gunter. Voorzitter dhr. W. C. A. de Rijke. Het bestuur stelde voor om ieder lid f 0,25 contributie per jaar te laten betalen, tot het verkrijgen van een kas, daar men met geen nadeelig slot het jaar in kan gaan. Dit werd door de leden aangenomen. Met algemeene stemmen werd het bestuur herkozen. Tot afgevaardigden naar de Kring werden gekozen de heeren W. C. A. de Rijke en P. v. d. Maale. Na rondvraag volgde sluiting.

Provinciale Zeeuwse Courant, 24/05/1941; p. 3/12

EXAMEN VAKKENNIS MELK-DISTRIBUANTEN.

De examens in vakkennis van de melkwinning en den consumptiemelkhandel, die ingesteld zijn door de Walchersche Melkfederatie en de Melkfederatie voor Zeeland buiten Walcheren, zijn afgenomen te Middelburg en Goes op 30 April 1941 (schriftelijk gedeelte), te Middelburg op 12 Mei 1941, te Zierikzee op 13 Mei 1941, te Goes op 14 en 20 Mei 1941, te Breskens en Terneuzen op 16 Mei 1941 en te Tholen op 21 Mei 1941 (mondeling gedeelte).

Voor deze examens hadden zich 123 candidaten aangemeld. Hiervan hebben er 119 aan de examens deelgenomen. 61 candidaten zijn geslaagd en 58 afgewezen.

De geslaagden zijn:

Zuivelavond. Uitgaande van de Stichting Thoolse Melkfederatie van melkveehouders en melkvergunninghouders werd in de zaal van de heer Fr. Rijnberg in de Voorstraat te St. Annaland 'n zuivelavond gehouden. De voorzitter, de heer A. C. van Leusden sprak een kort openingswoord, waarna deze een causerie hield over „Veevoeding”. De heer C. Zee sprak over het onderwerp „Melk- en Zuivelproducten”. Vervolgens werden enkele geluidsfilms vertoond en wel: „Rundveevoeding op het weidebedrijf tijdens de staltijd behandeld”. Hierin kwam duidelijk naar voren, hoe de boer effectief zijn vee in de winter moet voederen en hoe dat zo economisch mogelijk kan geschieden. Ook kwam hierin duidelijk naar voren, hoe de boer zijn vee moet beweiden. Het tekenfilmpje „Een droom wordt werkelijkheid” viel bijzonder bij de aanwezigen in de smaak. Tenslotte volgde nog de vertoning v. d. propagandafilm over de natuurlijke geschiktheid van Nederland als land van melk en zuivel.

Provinciale Zeeuwse courant 24/04/1965;

De coöperatieve zuivelfabrieken in Wouw en Roosendaal zijn per 1 januari 1965 een fusie aangegaan. De nieuwe zuivelcoöperatie heet Verenigde Coöperatie Zuivelbedrijven „Westbrabant” G.A., afgekort V.C.Z. De O.B.F.-afdeling is hierdoor eveneens bij de V.C.Z. ondergebracht.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 03/02/1972; p. 16/17

STREEKNIEUWS

Gunstige melk-productieprijs

Op de te Oosterland gehouden vergadering van melkveehouders, werd gewezen op het gunstige verschil, dat de melkveehouders voor hun melk ontvangen op Schouwen-Duiveland tegenover die in Zeeuws Vlaanderen. De Zeeuws Vlamingen gaan zich nu ook beter organiseren. De fabrieken te Kloosterzande en IJzendijke gaan samen met Middelburg, Roosendaal-Wouw, Etten, Zundert en Rijsbergen één blok vormen van zeven coöperatieve fabrieken 2500 melkveehouders goed voor 160 miljoen kilo melk. Dit nieuwe blok sluit niet aan bij de C.M.C. maar bij de Z.N.M. Zuid Nederlandse Melkindustrie (met hoofdzetel) in Roermond.

Duizenden koeien omgekomen
Veestapel op Schouwen en Tholen gedecimeerd
Afvoer levend vee en cadavers levert grote problemen op

„Hoe lang het nog zal duren, voordat precies bekend zal zijn, hoeveel dieren bij de overstromingen in Zeeland om het leven zijn gekomen, is niet te zeggen. Wel staat vast, dat de Zeeuwse veestapel op de eilanden **Schouwen-Duiveland** en **Tholen** is gedecimeerd. Het moeizame werk der laatste jaren om onze veestapel weer op te bouwen en te veredelen is ongedaan gemaakt. Het eerste werk is thans de evacuatie van het vee, die volop aan de gang is. De afvoer van de duizenden cadavers kan echter nog grote zorgen geven”. Dit vertelde ons gistermiddag de Rijksveeteelt- en Zuivelconsulent, **ir. W. L. Harmsen**, die seeds enige tochten door het overstroomde gebied heeft gemaakt.

Onder groot voorbehoud voor de juistheid der cijfers deelde hij mede, dat rekening gehouden moet worden met een verlies van 7.000 runderen op Schouwen en Duiveland. Gistermiddag was nog niet bekend, hoeveel vee nog in leven is in de overgebleven duinen van het eiland en op enkele noordelijke dijken. Wanneer men weet, dat de Schouwense rundveestapel uit 10.600 stuks bestond, dan krijgt men enige indruk van de enorme schade. Bij Bruinisse en in Zierikzee zijn 600 tot 700 koeien bijeengedreven, terwijl zich op de dijk bewesten de Schelphoek een 200-tal runderen moet bevinden. Ook op de dijk bij Brouwershaven en Scharendijke is vee gezien.

DE AFVOER.

Zoals gezegd is men druk doende met de afvoer van het levende vee. Gisteren waren daarvoor vier geschikte schepen, alle voorzien van een hijsinrichting, in dienst. De koeien, die in Zierikzee onder leiding van twee assistenten van de Rijkszuivelconsulent werden ingeladen, werden afgevoerd naar de Goese haven, waar zij met de hulp van het personeel van het Voedselcommissariaat, de plaatselijke bureauhouder en de Gezondheidsdienst voor Dieren, werden uitgeladen. Zij werden daarna gedirigeerd naar een groot opvangbedrijf in de Poel, waar de dieren worden geregistreerd, geschetst en ingespoten. Een speciale commissie taxeerde het vee op zijn gebruikswaarde. Nu wordt het afgevoerd naar Walcheren en voorzover nodig naar Zeeuwsch-Vlaanderen, hetgeen geschiedt in samenwerking met de bureauhouders ter plaatse.

De varkensstapel op Schouwen en Duiveland is praktisch geheel vernietigd. De schapen moeten eveneens alle zijn verdronken. De pluimveestapel moet volledig worden afgeschreven. Er zijn misschien nog maar een 100 paarden over.

THOLEN EN BEVELANDEN.

De schatting van de verliezen, die de veestapel op Tholen heeft geleden, is nog moeilijker te geven. Maar men zal waarschijnlijk aan de veilige kant zijn, wanneer men het aantal verdronken koeien stelt op 2000. Er waren hier 5000 runderen. Er zullen 500 tot 1000 koeien persé moeten worden afgevoerd. Waarschijnlijk zal dit naar Noord-Brabant zijn, maar vast staat dit nog niet.

Volgens voorlopige ramingen hebben op de Bevelanden, vooral in de omgeving van Kruiningen, 1000 tot 1500 koeien de dood in het water gevonden. Ook vele bouwbedrijven zaten hier vol vee. De runderen, die moesten worden afgevoerd uit de getroffen streken, zijn verspreid over de drooggebleven bedrijven in Zuid-Beveland.

De verliezen in Zeeuwsch-Vlaanderen zijn gelukkig veel geringer, hoewel in de omgeving van Terneuzen.

DE CADAVERS.

Een zeer groot probleem is de afvoer van de cadavers. Het destructiebedrijf te Hansweert is volkomen overbelast. Het bedrijf in Son kan niets meer hebben en ook dat te Overschie kan geen uitkomst bieden. Er is nu contact opgenomen met het vernietigingsbedrijf te Purmerend, waarheen het dode vee zo snel mogelijk met schepen moet worden vervoerd.

Zuivelavond. Uitgaande van de Stichting Thoolse Melkfederatie van melkveehouders en melkvergunninghouders werd in de zaal van de heer Fr. Rijnberg in de Voorstraat te St. Annaland 'n zuivelavond gehouden. De voorzitter, de heer A. C. van Leusden sprak een kort openingswoord, waarna deze een causerie hield over „Veevoeding”. De heer C. Zee sprak over het onderwerp „Melk- en Zuivelproducten”. Vervolgens werden enkele geluidsfilms vertoond en wel: „Rundveevoeding op het weidebedrijf tijdens de staltijd behandeld”. Hierin kwam duidelijk naar voren, hoe de boer effectief zijn vee in de winter moet voederen en hoe dat zo economisch mogelijk kan geschieden. Ook kwam hierin duidelijk naar voren, hoe de boer zijn vee moet beweiden. Het tekenfilmpje „Een droom wordt werkelijkheid” viel bijzonder bij de aanwezigen in de smaak. Tenslotte volgde nog de vertoning v. d. propagandafilm over de natuurlijke geschiktheid van Nederland als land van melk en zuivel.

